

ZÁKLADNÍ ŠKOLA PRAKTICKÁ A ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ KRÁLÍKY

2015

Multikulturní, osobnostní a sociální výchova ve výuce

Mgr. Iva Nesvadbová

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

OBSAH:

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA.....	2
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA.....	4
Volný čas, režim dne.....	7
Vysvědčení.....	8
Pohlazení po duši.....	11
Jaký – jaká jsem?	12
Můj kamarád	13
Vánoční besídka.....	16
Stáří	19
Čínská bajka	21
Jací jsme? – Kájův/Kájin příběh	22
Pomáháme si navzájem.....	26
Tvoříme si stát	28
Vyberte srdce	30
Odpady	32
Kormidlo	33
Malování společnou tužkou	34
Kooperativní čmáranice.....	34
Co jsem se o tobě dozvěděl/a?	35
Vizitka	35
Týmová spolupráce	36
Povodeň.....	37
PROJEKT: Z POHÁDKY DO POHÁDKY	37
SVĚTOVÁ CESTOVNÍ KANCELÁŘ LÁKÁ ČESKÉ TURISTY... ..	41

Výukový materiál vznikl v rámci projektu Škola plná života II, reg. č. CZ.1.07/1.2.29/01.0002.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy OSV (dlouhodobé cíle OSV)

Rozvoj schopnosti poznávání

- Žák používá postupy zlepšující vlastní soustředění.
- Žák rozvíjí smyslové poznávání a cit pro rytmus.
- Žák používá postupy efektivního učení a plánuje své učení.

Sebepoznání a sebepojetí

- Žák poznává svou osobnost (temperament, motivaci, schopnosti).
- Žák poznává svůj vztah ke druhým lidem.
- Žák poznává a rozvíjí vztah k sobě samému (identitu, sebeúctu, sebedůvěru, sebepřijetí).

Seberegulace a sebeorganizace

- Žák rozeznává ve svém životě projevy a užitečnost vůle.
- Žák vědomě pracuje se svými emocemi.
- Žák zvládá vlastní agresivitu (s ohledem na sebe i na své okolí).
- Žák zvládá trému.
- Žák překonává sklony a návyky, které mu komplikují život.
- Žák uplatňuje vůli při pohybových činnostech.
- Žák plánuje svůj čas.
- Žák uskutečňuje své životní cíle.

Psychohygiena

- Žák rozeznává nežádoucí stres ve svém životě a odstraňuje příslušné stresory.
- Žák provádí relaxační a aktivizační cvičení.
- Žák nachází radost v těle, pohybu, pobytu v přírodě a zdravé životosprávě.
- Žák poskytne a vyhledá pomoc při osobních problémech.

Kreativita

- Žák používá základní kreativní postupy.
- Žák tvořivě řeší mezilidské situace.

Poznávání lidí

- Žák zná podstatné informace o svých spolužácích a umí s nimi ohleduplně zacházet.
- Žák popisuje odlišnosti spolužáků ve třídě a formuluje výhody (přínosy) těchto odlišností.
- Žák identifikuje zdroje chyb v poznávání lidí a jejich vliv na svůj život.

Mezilidské vztahy

- Žák formuluje a respektuje základní pravidla chování ve třídě a ve škole.
- Žák projevuje chování podporující dobré mezilidské vztahy (žádá, děkuje, daruje, slaví apod.)
- Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.
- Žák prožívá se svými spolužáky radost ze společného zvládnání náročných situací.
- Žák projevuje respekt k základním lidským právům svých spolužáků.
- Žák projevuje respekt ke spolužákům opačného pohlaví (chlapci x dívky).
- Žák s respektem komunikuje se spolužáky o svém postoji k lásce, něžnostem a sexualitě.

Komunikace

- Žák rozlišuje projevy respektující a nerespektující komunikace.
- Žák dodržuje pravidla efektivního rozhovoru.
- Žák kultivovaně projevuje a prosazuje své názory, potřeby a práva (s porozuměním používá vybrané asertivní postupy).
- Žák kultivovaně projevuje, co se mu líbí a co se mu nelíbí na chování druhého člověka (poskytuje druhému zpětnou vazbu).
- Žák odmítá manipulaci.
- Žák kultivovaně zvládá konflikty.
- Žák ovládá techniku řeči.
- Žák komunikuje věcně správně (stručně, jasně, zřetelně, popisným jazykem).
- Žák vědomě pracuje s neverbální komunikací.
- Žák poutavě prezentuje.
- Žák moderuje skupinovou diskusi.

Kooperace a kompetice

- Žák dodržuje efektivní postup práce v týmu.
- Žák podporuje týmovou atmosféru.

- Žák zvládá nepříjemné a neefektivní chování členů týmu.
- Žák zvládá situace soutěže a konkurence.

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

- Žák projevuje pozitivní postoj k řešení problémů, přijímá problémy jako výzvu.
- Žák používá techniky efektivního řešení problémů.
- Žák ve složitých situacích zvažuje své priority, na základě kterých se rozhoduje.

Hodnoty, postoje, praktická etika

- Žák reflektuje hodnoty (osobní žebříček hodnot, hodnoty druhých lidí).
- Žák rozpoznává projevy a užitečnost etických jevů ve vlastním životě (odpovědnost, spravedlnost, odvaha ...).
- Žák pečuje o věci, rostliny, zvířata, lidi.
- Žák odmítá šikanu (rozpoznává projevy, pojmenovává je a brání jim).
- Žák odmítá závislosti (rozpoznává projevy, pojmenovává je a brání jim).
- Žák identifikuje, které reálné problémy si zasluhují jeho angažovanost, a tyto problémy řeší.
- Žák se zodpovědně rozhoduje a jedná v eticky náročných situacích všedního dne.

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy MkV (dlouhodobé cíle MkV)

Kulturní diference

- Žák vypráví o zvycích a tradicích udržovaných v jeho rodině a porovná je se zkušenostmi ostatních.
- Žák vnímá existenci jinakosti a vlastními slovy sdělí svou zkušenost (zážitky z pobytu doma i v zahraničí, postřehy z médií, ...).
- Žák objasní potřebu spolupráce s vrstevníky, a to bez ohledu na jejich odlišnost (genderovou, věkovou, sociokulturní, etnickou, náboženskou a jinou).
- Žák uvede příklad konkrétní situace, kdy je skupině lidí přisuzována určitá vlastnost na základě ojedinelé osobní zkušenosti (např. z hlediska genderu, z hlediska sociální exkluze, z hlediska etnického, náboženského aj.)
- Žák vyjádří své pocity v situaci, kdy je okolím (kamarády, spolužáky) vnímán jinak, než jak se vnímá sám; zformuluje možné (pravděpodobné) důvody, proč tomu tak je
- Žák vyjmenuje příklady symbolů, rituálů a norem v rodině, škole, obci, regionu a rozliší, které jsou mu bližší a které méně.; v diskusi odůvodní své postoje.
- Žák adekvátně reaguje v situacích, při nichž se setkává s odlišným chováním, než jaké očekával.

Lidské vztahy

- Žák si uvědomuje význam mezigeneračních vztahů, tolerance, empatie a citlivosti vůči jakýmkoli projevům nesnášenlivosti.
- Žák si osvojuje zásady slušného jednání a chování mezi lidmi, uvědomuje si jejich význam pro harmonický rozvoj osobnosti vzhledem k třídnímu kolektivu a mimoškolnímu setkávání s jinými lidmi, zejména z jeho nejbližšího okolí.
- Žák popíše a vystihne způsob života v rodinách svých kamarádů, spolužáků či v rámci sousedských vztahů (oslavy svátků, narozenin, rodinné vazby apod.)
- Žák si uvědomuje význam pozitivních mezilidských vztahů (uveďte konkrétní příklady ze svého okolí); podle svých schopností přispívá k jejich zlepšování.
- Žák rozlišuje projevy netolerantního chování k jakémukoli druhu odlišnosti ve společnosti a uvede konkrétní příklady.
- Žák vnímá kulturní, sociální, náboženskou či generační příslušnost jako příležitost k sebepoznání, seberozvoji a k vzájemnému obohacení.
- Žák uvede konkrétní příklady předsudků a vžitých stereotypů v mezilidských vztazích a zaujímá k nim kritický postoj.
- Žák na konkrétních příkladech uvede, jak diskriminace, xenofobie a extremismus mohou narušit mezilidské vztahy, jaké jsou jejich negativní dopady na život v dané lokalitě (regionu) a jakou roli sehrávají média.
- Žák se vcítuje do druhého, vědomě rozvíjí svoji toleranci a empatii; řeší konflikty, které mohou vyvstat při setkání s odlišností.
- Žák popíše, co všechno se člověk musí naučit při přechodu do jiného životního prostředí (jiný třídní kolektiv, přestěhování se do jiné země apod.).

Multikulturalita, etnický původ

- Žák zná kořeny a historii vlastní rodiny, popíše prostředí, ve kterém žije, popíše rodinné zvyky a tradice.
- Žák na konkrétním příběhu, s nímž se setkal (literatura, film, orální historie), popíše rozličné způsoby života, myšlení a vnímání světa.
- Žák vysvětlí význam symbolů a rituálů pro jedince (např. políbení před spaním, mávání na rozloučenou, podání ruky) a skupinu (např. pokřik sportovního oddílu, jehož je žák členem).
- Žák používá rozličné komunikační dovednosti nejen pro vyjadřování svých myšlenek a pocitů, ale i pro výměnu a získávání informací; nepoužívá výrazy, které zesměšňují či urážejí druhé.
- Žák v komunikaci s ostatními naslouchá, respektuje jejich pocity a názory, váží si jejich zkušeností a osobních prožitků.
- Žák uvede příklady prolínání kultur a na nich si uvědomuje, že kultura je proměnlivá v kontextu životních zkušeností a není přesně ohraničená.
- Žák vyhledává, třídí a kriticky nahlíží na informace z různých zdrojů, které se týkají interkulturních kontaktů (rozpozná stereotypní a xenofobní projevy a projevy extremismu a dokáže na ně upozornit, případně adekvátně reagovat).
- Žák zná základní rozdělení jazyků ve světě a jejich rovnocenné postavení.
- Žák aktivně využívá znalosti cizích jazyků v různých komunikačních situacích běžného života rozličného společenství lidí.

- Žák se na základě osobních zkušeností a prožitků zapojuje do diskuse na téma soužití rozdílných sociokulturních skupin, zamýšlí se a navrhuje, jak toto soužití pozitivně ovlivňovat.

Principy sociálního smíru a solidarity (Principy sociální soudržnosti)

- Žák objasní a na příkladech literárních textů (pohádky, báje, pověsti) uvede, proč je solidarita a soudržnost společnosti významná.
- Žák sdělí vlastními slovy svou osobní zkušenost v situaci, kdy se cítil být součástí určitého společenství, kdy mohl někomu druhému pomoci, popíše své pocity.
- Žák na příkladu ze svého okolí popíše rozličné projevy růzností, jež jsou příčinou nevhodného dělení (např. „majetní/nemajetní“, „šikovní/nešikovní“), a zaujímá k tomu postoj.
- Žák na konkrétním nebo i smyšleném příkladu jedince či skupiny lidí dokáže popsat, jaká jejich lidská práva jsou porušena a jak to ohrožuje soudržnost společnosti.
- Žák pojmenuje situace v České republice i ve světě, při kterých dochází k porušování lidských práv a které ohrožují společenskou stabilitu, dokáže navrhnout možná řešení.
- Žák na konkrétních příkladech popíše, jak nerovnosti mezi bohatými a chudými lidmi mohou ohrožovat soudržnost společnosti a jaké jsou možnosti minimalizace tohoto ohrožení.
- Žák uvede příklad vytěsňování ze společnosti z důvodu sociokulturní odlišnosti (např. on sám nebo někdo jiný – známý v okolí, literární či filmová postava) a popíše okolnosti, při kterých se s tímto projevem setkal.
- Žák objasní a na příkladech doloží, jak se rozličné různosti mohou stát zdrojem vzájemného obohacování, a ne činitelem rozdělení a konfliktu.
- Žák uvádí konkrétní možnosti, jak se občané mohou aktivně spolupodílet na posilování soudružnosti ve společnosti.

Volný čas, režim dne

POMŮCKY: tabule + křída (flipchart + fix)

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Výchova ke zdraví 7, r.: Žák by si měl umět navrhnout svůj denní režim, umět vhodně trávit svůj volný čas.

Slohová a komunikační výchova 2. stupeň: Žák by měl popsat, jak tráví svůj den, odpovídat na otázky celou větou.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme získávání sebedůvěry u žáků a vedeme je ke kultivovanému projevu, podporujeme a rozvíjíme spolupráci žáků, vedeme žáky k respektování druhých lidí (žák by se měl vyjadřovat kultivovaně, spolupracovat, respektovat názory druhých.)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopnosti poznávání (žák používá postupy zlepšující vlastní soustředění.)

Sebepoznání, sebepojetí (žák poznává svou osobnost, poznává svůj vztah ke druhým lidem.)

Seberegulace, sebeorganizace (žák zvládá trému.)

Poznávání lidí (žák zná podstatné informace o svých spolužácích.)

Mezilidské vztahy (žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry, sdílení.)

Komunikace (žák poskytuje spolužákovi pozitivní zpětnou vazbu.)

PRŮBĚH HODINY

1. Brainstorming

Co je to režim dne – co si pod těmito slovy představíš?

(to, co musím dělat, jídlo, hygiena, volný čas – sport, televize, v kolik jdu spát, = průběh dne)

2. Skupina - třída

Jsou všechny dny v týdnu stejné, mají stejný režim?

Jak bychom je mohli rozdělit? (pracovní po – pá, volné so-ne)

3. Práce ve skupinách (dvojice, trojice)

Zjisti o svém spolužákovi následující informace, pak je prezentuj ostatním.

- 1) Co dělám stejně v pracovních i volných dnech? (maxim. 3)
- 2) Co dělám odlišného – které činnosti jsou rozdílné? (maxim. 3)
- 3) Co dělám nejraději ve svém volnu?
- 4) Co bych nejraději ve svém volnu dělal/a?

4. Komunitní kruh

Která odpověď tvého spolužáka tě zaujala a proč? Zdůvodni.

Jak ti bylo, když prezentoval tvůj kamarád tvou odpověď?

Co tě na této aktivitě zaujalo? Zdůvodni.

5. Shrnutí

Učitel: Naslouchání je důležité pro komunikaci s ostatními – musíme se této dovednosti naučit.

Zjistěte, co dělali vaši rodiče ve svém volném čase, když byli ve vašem věku.

Vysvědčení

POMŮCKY: 3 – 4 listy papíru A 3 (myšlenková mapa), nakopírované dotazníky, barevné lístečky + lepidlo + list papíru (A4 nebo A 3) – „Archa úmluvy“

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Slohová a komunikační výchova 2. stupeň: Žák by měl umět vyjádřit svůj názor k určitému tématu, umět komunikovat v běžných situacích.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení - vedeme žáky k sebehodnocení, k vzájemnému hodnocení mezi žáky

(Žák by měl poznat vlastní pokroky a uvědomit si problémy, které mu brání v učení.)

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (Žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme získávání sebedůvěry u žáků a vedeme je ke kultivovanému projevu, podporujeme a rozvíjíme spolupráci žáků, vedeme žáky k respektování druhých lidí (Žák by se měl vyjadřovat kultivovaně, spolupracovat, respektovat názory druhých.)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopnosti poznávání (Žák plánuje své učení.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Komunikace (Žák kultivovaně projevuje, co se mu líbí a co se mu nelíbí na chování druhého člověka (poskytuje druhému zpětnou vazbu).)

PRŮBĚH HODINY (2 h)

1. **Myšlenková mapa** - skupinová práce (3 – 4 žáci), poté prezentace (10 - 15 min)

Co je to vysvědčení? Co pro tebe znamená vysvědčení?

2. **Moje sebehodnocení** - samostatná práce (15 – 20 min)

Písemné vyplnění listu

3. **Komunitní kruh** společná prezentace (20 – 25 min)

- 1) Vyber si jeden vyučovací předmět (z uvedených), ve kterém máš největší obtíže. Prezentuj ostatním, co sis napsal/a.
- 2) Prezentuj nejoblíbenější vyučovací předmět – co sis k němu napsal/a.
- 3) Co je příčinou tvého neúspěchu? Proč dostáváš špatné známky?
- 4) Proč se nepřipravíš na opravné zkoušení?
- 5) Co bys chtěl/a v příštím pololetí zlepšit, abys měl/a lepší známky, abys byl/a úspěšnější?

4. **Hodnocení prospěchu žáků učitelem** (10 min)

Chválím tě za..., potěšilo by mne, kdyby ses zlepšil/a v...

5. **Poslední slovo patří mně... - Hodnocení chování**

- 1) Každý žák (a nakonec učitel) hodnotí chování svého spolužáka (v kruhu – všichni hodnotí jednoho žáka) – nelíbí se mi, vadí mi... co děláš, na tvém chování se mi líbí, že...
- 2) Hodnocený žák – přečte, jak hodnotí své chování (stupeň, vysvětlení, v čem se zlepší)

6. **Rozdání vysvědčení**

7. „Archa úmluvy“

Každý žák napíše, v čem a jak se zlepší v příštím pololetí, podepíše se. Lístečky nalepíme na společný list, viditelně vyvěsíme ve třídě.

SEBEHODNOCENÍ – 1. pololetí

JMÉNO, PŘÍJMENÍ:

Vydej se na procházku po jednotlivých vyučovacích předmětech 1. pololetí a zamysli se nad tím, jak jsi v nich pracoval/a v hodině, jak ses připravoval/a na vyučování, jaké výsledky jsi dosahoval/a. Potom napiš, nač se v příštím pololetí zaměříš, v čem se zlepšíš, ...

ČESKÝ JAZYK

Co se mi povedlo, za co bych se pochválil/a.

Co se mi nepovedlo, co mi nejde a proč.

Co ve 2. pololetí zlepším, co pro to udělám:

MATEMATIKA

Co se mi povedlo, za co bych se pochválil/a.

Co se mi nepovedlo, co mi nejde a proč.

Co ve 2. pololetí zlepším, co pro to udělám:

ANGLICKÝ JAZYK

Co se mi povedlo, za co bych se pochválil/a.

Co se mi nepovedlo, co mi nejde a proč.

Co ve 2. pololetí zlepším, co pro to udělám:

NAUKOVÉ PŘEDMĚTY - DĚJEPIS, ZEMĚPIS, PŘÍRODOPIS, FYZIKA, OBČANSKÁ VÝCHOVA

Který z vyučovacích předmětů mám nejraději a proč?

Ve kterém vyučovacím předmětu nejvíce selhávám, co se mi nedaří a proč?

Ve kterých vyučovacích předmětech se zlepším? Co pro to udělám?

MŮJ NEJOBLÍBENĚJŠÍ PŘEDMĚT: _____

Co mne na něm nejvíc baví:

JAK BYCH OHODNOTIL/A SVÉ CHOVÁNÍ VE ŠKOLE V 1. POLOLETÍ (zakroužkuj a vysvětli (1 = nejlepší):

1   2   3   4   5

VYSVĚTLENÍ HODNOCENÍ:

CO UDĚLÁM V PŘÍŠTÍM POLOLETÍ PRO TO, ABY BYLO MOJE CHOVÁNÍ BEZPROBLÉMOVÉ A NIKDO SI NA MNE NESTĚŽOVAL:

Pohlazení po duši

POMŮCKY: listy papíru nebo vystřižené sady (dle počtu žáků): smějící se smajlík, čtyřlístek, ruka, srdíčko, pastelky, nůžky.

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Komunikační, řečová a slohová výchova 1. stupeň: Žák by měl dodržovat zásady společenského styku, používat je v běžném životě.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení - vedeme žáky k tomu, aby uměli poděkovat, omluvit se, vyjádřit svůj názor.

(Žák by měl v praxi používat pravidla společenského styku – poděkovat, omluvit se, vyjádřit svůj názor.)

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (Žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých, případně na něj reagovat.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme získávání sebedůvěry u žáků a vedeme je ke kultivovanému projevu, vedeme žáky k respektování druhých lidí (Žák by měl umět poděkovat, omluvit se, respektovat názory druhých.)

Kompetence pracovní – rozvíjíme manuální zručnost žáků (Žák vystřihne a vybarví daný motiv (srdce, čtyřlístek, ruka, smajlík)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Komunikace (Žák kultivovaně projevuje svůj názor, ovládá techniku řeči).

PRŮBĚH HODINY

- Komunitní kruh** – Každý žák se vyjádří k otázce. (5 -10 min)
  - Vzpomeňte si na to, kdy pro vás někdo něco hezkého, příjemného udělal. Co to bylo?
  - Jak by ses mohl/a tomuto člověku, který ti udělal radost, odvděčit?
  - Zamysli se – udělal/a jsi někomu něco nehezkého, něco, zač se stydíš, co je ti líto? Popiš.
  - Jak bys mohl/a napravit to, co jsi udělal/a?
- Učitel** - vysvětlení úkolu (5 min)

Určitě i mezi vámi je někdo, kdo vám někdy pomohl, koho máte rádi, je váš dobrý kamarád, ale možná i ten, komu jste někdy nějak ublížili. Každý z vás se zamyslí nad tím, koho by chtěl obdarovat drobnými dárky, které si nyní vyrobí.

- Pracovní činnost** – žáci si vezmou sadu již vystřižených motivů, nebo předkreslených, které vystřihnou, dokreslí (10 - 15 min)
  - Čtyřlístek - děkuji.
  - Smajlík – jsi milý – milá, že mi pomáháš.
  - Srdíčko – jsi můj kamarád – moje kamarádka.
  - Ruka – Promiň – chtěl/a bych se ti omluvit.
- Komunitní kruh** (10 min)

Nyní každý předá svoje symboly svým spolužákům, vysvětlí, proč symbol patří právě jemu.

5. Shrnutí

Ve slušné společnosti by každý z nás měl umět poděkovat, poprosit, ocenit toho, kdo nám udělá radost. Měl by se také umět omluvit tomu, komu ublíží.

Možný domácí úkol – zamysli se, koho ze svého okolí bys obdaroval/a svými symboly. Napiš jméno na symbol a připrav si na další hodinu zdůvodnění, proč zrovna jeho bys tímto symbolem obdaroval/a.

Jaký – jaká jsem?

POMŮCKY: čtvrtky (dle počtu žáků), vodovky/pastelky, flipchart s nadepsanými zvířaty a jejich vlastnosti, poznámkové papíry a tužka

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Slohová a komunikační výchova – 9. r.: Žák by měl popsat osobu.

Výtvarná výchova – 9. r.: Žák by měl umět volně výtvarně zobrazovat (na ploše, v prostoru) náročnější prostorové vztahy a tvary, základní proporce a pohyb lidské postavy, vystihnout obličej.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (Žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých, případně na něj reagovat.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme získávání sebedůvěry u žáků a vedeme je ke kultivovanému projevu, vedeme žáky k respektování druhých lidí (Žák by měl umět poděkovat, omluvit se, respektovat názory druhých.)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Komunikace (Žák kultivovaně projevuje svůj názor, ovládá techniku řeči).

PRŮBĚH HODINY 2 h

1. **Komunitní kruh** – Každý žák se vyjádří k otázce. (5 -10 min)
  - 1) Kdo jsem?
  - 2) Kým bych chtěl/a být a proč?
  - 3) Která dobrá lidská vlastnost ke mně patří?
  - 4) Která špatná lidská vlastnost ke mně patří?
2. **Učitel** - vysvětlení úkolu (5 min)

Každý člověk je jedinečný, neopakovatelný. Má dobré i špatné lidské vlastnosti. Některé si uvědomuje, některé ne. Jak vidíme sami sebe? Jak nás vidí ostatní?

Vyvěsí flipchart, přečte zvířata a jejich charakteristiku.

Opice – komunikativní, společenská, zvědavá, zívavá, navzájem si pomáhají, energická.

Lev – hrdý, majestátný, spíše samotářský, ve skupině je ho vždy vidět, vzbuzuje respekt, je vůdce, při lovu bojuje.

Papoušek – pestrobarevný, věrný, oddaný, inteligentní, rychle si osvojuje nové poznatky, učenlivý, občas vychytralý, komunikativní.

Sova – moudrá, učenlivá, rozvážná, nenápadná.

Slon – pomalý, při pohybu opatrný a tichý, je nápadný svou velikostí, občas nemotorný, inteligentní.

Chameleon – pomalejší, nenápadný, snadno se přizpůsobí okolí, při nebezpečí splyne s okolím změnou barvy.

Pes – přátelský, věrný, učenlivý, hravý, ochránce.

Myš – obětavá, pomůže druhému, nenápadná, zvědavá.

Liška – mazaná, vychytralá, jde si za svým cílem – vše dotáhne do konce.

3. Samostatná práce – jak se vidím? (5 min)

Každý žák si vybere jedno zvíře, které ho vystihuje, a uvede, proč zrovna toto zvíře (alespoň jednu povahovou vlastnost)

4. Poslední slovo patří mně (15 – 25 min)

Jak vidíme my žáka xy? Každý žák řekne zvíře, které si myslí, že si dotyčný žák vybral, a uvede povahovou vlastnost, která žáka vystihuje (př. jsi myš, protože jsi obětavý, pomáháš druhým). Dotyčný žák pouze sedí a poslouchá své spolužáky, k ničemu se nevyjadřuje. Poslední slovo patří jemu – ukáže svůj lísteček, kde je název zvířete s povahovou vlastností, a vysvětlí, proč si vybral toto zvíře.

5. Reflexe – komunitní kruh (5 minut)

Jak ses cítil/a, když ostatní hádali, které zvíře sis vybral/a a proč. Co ti bylo příjemné, co nepříjemné?

6. Výtvarné ztvárnění sama sebe – čtvrtky, malířské potřeby

Můj kamarád

POMŮCKY: papíry A4, flipchart, pracovní listy – Lovec lidí, Pětílístek

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Slohová a komunikační výchova – 2.stupeň: Žák by se měl umět vyjádřit k určitému tématu, popsat osobu.

Výchova ke zdraví 7. r.: Žák by měl chápat význam dobrého soužití mezi vrstevníky.

Výtvarná výchova – 2. stupeň: Žák by měl umět volně výtvarně zobrazovat (na ploše, v prostoru) náročnější prostorové vztahy a tvary, základní proporce a pohyb lidské postavy, vystihnout obličej

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní - učíme žáky vést dialog, naslouchat druhým (Žák by se měl srozumitelně vyjadřovat, vést dialog, naslouchat druhým.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme získávání sebedůvěry u žáků a vedeme je ke kultivovanému projevu, vedeme žáky k respektování druhých lidí (Žák by měl umět poděkovat, omluvit se, respektovat názory druhých.)

Kompetence pracovní – motivujeme žáky k pracovní výdrži, koncentraci, k dokončení své práce (Žák dokončí svou práci, soustředí se na ni.)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání, sebepojetí (Žák poznává svůj vztah ke druhým lidem.)

Seberegulace, sebeorganizace (Žák vědomě pracuje se svými emocemi.)

Poznávání lidí (Žák zná podstatné informace o svých spolužácích a umí s nimi ohleduplně zacházet.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Komunikace (Žák dodržuje pravidla efektivního rozhovoru.)

PRŮBĚH HODINY 1 - 2 h

1. **Myšlenková mapa** – Kdo je to kamarád? Jaký je kamarád? (10 min)

- 1) Práce žáků ve skupinách
- 2) Prezentace myšlenkových map skupin
- 3) Vyvěšení myšlenkových map

2. **Lovec lidí** (15 min) – pravidla:

- 1) Přečti si otázku.
- 2) Najdi ve třídě odborníka, který ti na otázku dokáže odpovědět a u odpovědi se ti podepíše.
- 3) Podpis odborníka se může na papíře vyskytnout pouze jednou.
- 4) Nepoužívej násilí, nadávky k získání odborníka.
- 5) Nekřič, rušíš ostatní.
- 6) Hra končí po 15 minutách (nebo po odevzdání vyplněných listů od dvou lovců lidí).

3. **Komunitní kruh** (10 – 20 min)

Prezentace údajů, zviditelnění odborníků, doplnění údajů (např. prezentace historky s kamarády)

4. **Práce ve skupině, prezentace** (10 - 15 min)

Zpracování na list papíru

Jaké povahové vlastnosti by měl mít správný kamarád?

Jaké povahové vlastnosti by neměl mít správný kamarád?

5. **Další možné aktivity:**

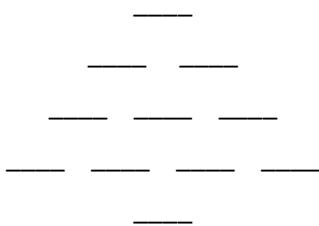
Spolupráce skupin - na flipchart – spojení údajů z papíru – vytvoření ideálního kamaráda, nežádoucího kamaráda

Písemná práce na téma: Ideální kamarád, Můj nejhezčí zážitek s kamarádem, Návod, jak si udržet kamaráda – jak zaručeně ztratit kamaráda, ...

Výtvarná výchova: Můj kamarád (nakresli o něm, co nejraději dělá ve svém volném čase, jakou hudbu poslouchá (ozdobné písmo), jakou má rád barvu, který vyučovací předmět má nejraději, jaké má domácí zvířátko, čím by chtěl být, jakého má koníčka)

6. **Pětilístek** (5 min)

Na připravené papíry s vyznačeným pětilístkem vypracuj shrnutí dnešního tématu. Po vypracování – kdo chce přečíst? Je možné přilepit k flipchartu.

řádek – téma (Kamarád)

řádek – 2 přídavná jména – jaký by měl být?

řádek – 3 slovesa – děj (co s kamarády nejraději dělám)

řádek – heslo, slogan, můj pocit – věta o kamarádství (např. Kamarád mě nikdy nezradí.)

metafora na 1. řádek, na téma, jiná formulace názvu, symbol (např. přátelství, zážitky, pomoc, ...)

LOVEC LIDÍ – moje jméno a příjmení: _____

Najdi někoho, kdo je rád ve společnosti lidí.	
Jméno:	V jaké společnosti jsi nejraději:
Najdi někoho, kdo má rád samotu – je nejraději sám.	
Jméno:	Proč jsi nejraději sám?:
Najdi někoho, kdo má alespoň dva výborné kamarády.	
Jméno:	Jména kamarádů:
Najdi někoho, kdo s kamarády prožil veselou historku.	
Jméno:	Název historky (budeme si o ní povídat):
Najdi někoho, kdo pojede s kamarády na prázdniny.	
Jméno:	Kam pojedete?:
Najdi někoho, kdo od kamaráda dostal dárek, ze kterého měl radost.	
Jméno:	Jaký dárek to byl?
Najdi někoho, kdo nikdy nezradil svého kamaráda.	
Jméno:	Proč jsi ho nezradil?:

Vánoční besídka

POMŮCKY: flipchart na zapisování výsledků družstev, fix, další pomůcky uvedeny u aktivit

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k řešení problému – vedeme žáky ke spolupráci v týmu, k řešení problémů, k pomoci druhému (Žák vnímá problémové situace, rozpozná problémy a hledá nejvhodnější způsob řešení. Nenechá se odradit nezdarem.)

Kompetence komunikativní - učíme žáky vést dialog, naslouchat druhým (Žák rozumí obsahu sdělení a přiměřeně na něj reaguje.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme spolupráci a vzájemnou pomoc (Žák respektuje pravidla práce v týmu, svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce.)

Kompetence pracovní – motivujeme žáky k pracovní výdrži, koncentraci, k dokončení své práce (Žák zvládá základní pracovní postupy.)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebezpoznání, sebepojetí (Žák poznává sebe, svůj vztah ke druhým lidem.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky radost ze zvládnutí náročných situací.)

Komunikace (Žák dodržuje pravidla efektivní komunikace ve skupině. Žák srozumitelně prezentuje (scénky z pohádek).

Kooperace a kompetice (Žák spolupracuje v týmu, pomáhá mladším, slabším.)

PRŮBĚH AKTIVITY

Žáky rozdělíme do věkově a rozumově smíšených skupin (v tomto případě 4 skupiny). Skupiny plní úkoly uvedené níže dle daných kritérií. Body se zapisují na flipchart. 1 družstvo tvoří žáci, kteří uvádějí besídku, mají na starost své družstvo, prezentují dramatisaci pohádek.

1. Vánoční nákupy

Pomůcky: žádné

Kdo dojede do obchodu jako první? Družstva si sednou na zem, spojí se jako housenka (chytanou se za pas či za ramena) a na povel jedou vytýčenou trasou. Nesmí se rozpojit – jinak se vrátí zpět.

Měří se čas (1 – 4 body)

2. Předvánoční výprodej

Pomůcky: 4 košíky

V supermarketu mají velké předvánoční slevy. Kdo nakoupí jako první zboží ve výprodeji?

Družstva se seřadí do zástupu na startovní čáru. Vždy 1. běží určenou trasu s košíkem, dotkne se zdi, běží zpět, předá košík spoluhráči. Vítězí družstvo, které doběhne jako první a bude seřazeno.

Měří se čas (1 – 4 body)

3. Lovění ryb

Pomůcky: miska s rybami (papírové rybky s kancelářskou sponkou nebo s háčkem), prut (s magnetem nebo s háčkem)

Na štědrovečerní večeři nesmí chybět ryba. My si ji nekoupíme v obchodě, ale ulovíme si ji.

Úkolem je během 2 minut nalovit co nejvíce ryb. K dispozici máte 2 kádě s rybami, 2 pruty.

Počet bodů – dle chycených ryb.

4. Pletení vánočky

Pomůcky: 4x keramická hlína nebo modelína

K Vánocům neodmyslitelně patří vánočka. Ta správná se plete z 9 dílů (4 + 3 + 2).

Uplete tu správnou vánočku. Hodnotí se čas, bonusové body jsou za vzhled.

Počet bodů – čas 1 – 4, vzhled 1 – 4

5. Zdobení stromečku

Pomůcky: stromek, 20 ozdob, 20 háčků

A máme tu Štědrý den. Aby nám mohl Ježíšek přinést dárky, musíme si nastrojit stromeček.

Které družstvo navěsí ozdobičky dříve na stromek?

Počet bodů - čas 1 – 4

6. Vánoční řetěz

Pomůcky: 4x (6 papírů A6, lepidlo, nůžky), dřevěný metr

Na každém vánočním stromečku nesmí chybět vánoční řetěz.

Vaším úkolem je z daného materiálu vytvořit řetěz dlouhý 1 m (k přeměření slouží dřevěný metr). Řetěz nesmí být kratší, delší může být pouze o 5 cm.

Počet bodů – čas 1 – 4

7. Balení dárků

Pomůcky: 4 krabičky, papír, mašle

Každý z nás si přeje najít pod stromečkem svůj dárek. Dáreček musíme nejdříve zabalit.

Vaším úkolem je zabalit dárek tak, aby nebyla vidět krabice, aby byl ovázaný mašlí a zakončený smyčkou z mašle.

Počet bodů – čas 1 – 4, bonusové body – zabalení 1 – 4

8. Hlášky z pohádek

Pomůcky: papíry A4, fixy 4 ks

Snad každý z nás si krátí čekání na dárky sledováním pohádek. Jste opravdovými znalci pohádek?

Po předvedení ukázky budete mít čas 1 minutu na napsání názvu pohádky. Na výzvu „ukážte nám název pohádky TED“ ukážete svou odpověď.

Počet bodů – dle počtu uhádnutých pohádek

1) Tři oříšky pro Popelku

On: Pojd' dolů!

Ona: Pojd' ty nahoru!

On: Povídám ti, pojd' dolů!

Ona: Povídám ti, pojd' nahoru!

2) Pyšná princezna

Ona: Zavaž mi střevíček!

3) Šíleně smutná princezna:

On: Chopte se mě, pochopové!

4) S čerty nejsou žerty

Poslat kouli k princovi

Princ: Tatínek vám vyhlásí válku!

Lucifer: Degraduju tě na králíka!

5) Mrazík

Ivan: Chaloupko ke mně!

Baba: Ke mně!

6) Princezna ze mlejna

Čert: Já jsem malej, ale šikovnej!

7) Jak se budí princezny

On: Hej osobo, počkej! Jak to, že tady nespíš?

8) Byl jednou jeden král

On: Já že jsem tajtrlík? Za prvně nevím, co to je, za druhé mě to uráží.

9) Princezna se zlatou hvězdou na čele

On: Vařečku! Tu menší!

10) Čert ví proč

On: Ánička, kozí nožička!

9. Vánoční koulování

Pomůcky: 4 sady popsaných papírů, 4 krabice

To čekání na dárky je dlouhé. Z koukání na pohádky jsme celí rozválení. Jdeme na čerstvý vzduch si trošku zařadit!

Úkolem družstva je vytvořit sněhové koule a naházet je na cíl (do krabic). Časový limit – 5 minut.

Počet bodů – dle počtu koulí na cíli

10. Písničky z pohádek

Pomůcky: Přehrávač, CD, listy s kvízem, tužka

V televizi se nám ztratil obraz, slyšíme jen zvuk. Poznáme, ke které pohádce patří písnička?

Po odehrání ukázky zaškrtněte, ke které pohádce muzika patří.

Počet bodů – dle uhádnutých pohádek

11. Vánoční večeře netradičně

Pomůcky: perníčky navázané na šňůrce

Snědli jsme kapra, salát, je čas na cukroví.

Úkolem je sníst cukroví ze šňůrky bez dopomoci rukou. Vyhrává družstvo, které bude mít jako první sněženo – všichni členové.

Počet bodů – čas 1 – 4

12. Hledání dárků

Pomůcky: kartičky dárků, košíky 4

Dárky máme všichni dobře schovány (kartičky s dárky jsou schovány mimo herní místnost – je nutné vymezit území, kde se nacházejí). Musíme je najít a přinést pod stromeček.

Vaším úkolem je najít dárek, přinést ho do svého košíku (je umístěn pod stromečkem). Do košíku můžete nosit po 1 dárku. Časový limit – 5 minut.

Počet bodů – dle počtu dárků.

Závěr: Vyhodnocení družstev dle počtu bodů, ocenění spolupráce, zpětná vazba od zástupců družstev (co se líbilo, nelíbilo, překvapilo...)

Stáří

POMŮCKY: text s příběhem, do skupin větší papír + fix, obrázky z časopisů – staří lidé, čtvrtky, pastelky - vodovky

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Český jazyk 1. stupeň: Žák by měl odpovídat dle návodných otázek, vyjadřovat se k danému tématu. Měl by umět domýšlet příběhy, vnímat čtený text sluchem.

Výtvarná výchova 1. stupeň: Žák by měl uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizovat svůj tvůrčí záměr, při tvorbě vycházet ze svých sluchových vjemů, vlastních prožitků a fantazie.

Prvouka 3. r.: Žák by měl mít osvojeny základy společenského chování, projevat toleranci ke starším osobám.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení - vedeme žáky k individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla (Žák vyjádří svůj názor, prožitek.)

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (Žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých.)

Kompetence sociální a personální - vedeme žáky k pochopení základních společenských pravidel, mravních norem, posilujeme vnímavost k potřebám starých, nemocných osob, podporujeme spolupráci (Žák by měl mít povědomí o základních mravních hodnotách v rodině i ve společnosti, být vnímavý k potřebám starých, nemocných lidí, respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce)

Kompetence občanské - učíme žáky základním mravním hodnotám v rodině, ve společnosti (Žák by měl respektovat společenské normy a pravidla soužití)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání, sebepojetí (Žák poznává svůj vztah ke druhým lidem.)

Kreativita (Žák tvořivě řeší mezilidské situace.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry, sdílení. Žák projevuje respekt k základním lidským právům, projevuje respekt ke starší generaci).

Komunikace (Žák kultivovaně projevuje a prosazuje své názory.)

Hodnoty, postoje, praktická etika (Žák rozpoznává žebříček hodnot, projevy a užitečnost etických jevů.)

Multikulturní výchova

Lidské vztahy (Žák si uvědomuje význam mezigeneračních vztahů, tolerance, empatie a citlivosti vůči jakýmkoli projevům nesnášenlivosti, význam vzájemného obohacování mezi generacemi. Umí se vžít do role druhého.)

Principy sociálního smíru a solidarity (Principy sociální soudržnosti) (Žák popíše rozličné projevy růzností, jež jsou příčinou nevhodného dělení (mládí x stáří), zaujímá k tomu postoj.)

PRŮBĚH HODINY 2 h

1. Myšlenková mapa (5 – 10 min)

Žáky rozdělíme do skupin. Vytvoří myšlenkovou mapu na téma Stáří. Poté prezentace výstupů.

2. Poslech příběhu: Stařeček a vnuk (15 min)

Stařeček se odstěhoval k synovi, jeho ženě a šestiletému vnoučkovi. Ruce se mu již třásly, zrak mu už špatně sloužil a kroky slábly.

Rodina se scházela k jídlu u jednoho stolu, ale stařečkovy třesoucí se ruce a špatný zrak společné stolování ztěžovaly. Hrách mu padal ze lžice, a když se snažil uchopit sklenici s mlékem, často skončilo rozlité na ubrus.

Syna a jeho ženu to vždycky nazlobilo. Syn tedy řekl: „Musíme s dědečkem něco udělat. Už toho bylo dost! Rozlévá mléko, je hlučný a jídlo mu padá na podlahu.“ A tak se manželé rozhodli postavit do rohu jídelny malý stolek, kde dědeček jedl o samotě, zatímco ostatní se při jídle těšili ze vzájemné společnosti. Jelikož dědeček rozbil pár talířů, dostával jídlo v dřevěné misce. Když se na něj občas otočili, viděli slzy v osamělých očích. Přesto jediný, čeho se stařeček dočkal, byla slova napomenutí, když mu spadla lžice nebo kus jídla. Šestiletý vnouček pozoroval v tichosti chování svých rodičů.

Jednou odpoledne, když bylo před večeří, si otec všiml, že si synek hraje na podlaze s kousky dřeva. Mile se ho zeptal: „Co to děláš?“ Syn mu stejně mile odpověděl: „Ale, dělám jednu misku pro tebe a druhou pro maminku, abyste měli z čeho jíst, až zestárnete.“ Usmál se a pokračoval v práci.

Synkova slova zasáhla rodiče velmi silně. Zůstali zaraženě stát a jen se dívali jeden na druhého. Slzy jim tekly po tvářích, a ačkoli žádný z nich k tomu nic neřekl, bylo oběma jasné, co musejí udělat.

Reflexe:

- 1) Proč měl dědeček v očích slzy, když jedl u svého stolečku?
- 2) Proč začali rodiče plakat, když jim jejich syn řekl, že pro ně dělá dřevěné misky?
- 3) Co asi rodiče udělají?

Dokončení ukázky textu:

To odpoledne vzal muž svého otce jemně za ruku a přivedl ho ke společnému stolu. Po zbytek dne seděl dědeček v čele. A z nějakého důvodu se muž ani jeho žena víckrát nezlobili, když spadla na podlahu lžice nebo se rozlilo mléko či se zašpinil ubrus.

(autor textu: bratři Jakob a Wilhelm Grimm)

Reflexe:

- 1) Co vadilo tatínkovi a mamince na dědečkovi?
- 2) Proč se dědečkovi stávalo, že mu na zem padalo jídlo, talíře, rozléval mléko?
- 3) Bylo ti dědečka líto? Proč?
- 4) Představ si, že jednou budeš také starý/á – líbilo by se ti, kdybys musel/a jíst zvlášť?

3. Práce ve skupinách (20 min)

Společně odpovězte na otázky (nadepsané flipcharty s otázkami):

- 1) Co trápí staré lidi? Jaké mají starosti?
- 2) Z čeho se radují staří lidé?
- 3) Jak bys mohl/a pomoci starým lidem?
- 4) (popř. zpracuj pozitiva x negativa stáří, Co mají staří lidé a děti společného?)
- 5) Prezentace skupinové práce

4. Výtvarné zpracování tématu (35 min)

Individuální práce

5. Reflexe: (10 min)

Napiš 1 větu o tom, co uděláš pro svého dědečka/babičku, aby se cítili šťastní. Kdo chce, může přečíst, nalepit na zpracovaný flipchart.

6. Domácí úkol

Zjisti od své babičky- dědečka: S čím sis hrál/a, když jsi byl/a malý/á? Jaké hry jste hráli? Jak to vypadalo, když jste chodili do školy? Jak jste trávili volný čas? Jaké jste nosili oblečení? Jaké jídlo jste měli nejraději?

Čínská bajka

POMŮCKY: papíry, pastelky, čtvrtky

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Slohová a komunikační výchova 2. stupeň: Žák by se uměl vyjádřit k danému tématu.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (Žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme získávání sebedůvěry u žáků a vedeme je ke kultivovanému projevu, podporujeme a rozvíjíme spolupráci žáků, vedeme žáky k respektování druhých lidí (Žák by se měl vyjadřovat kultivovaně, spolupracovat, respektovat názory druhých.)

Kompetence občanské - vedeme žáky k chápání multikulturní společnosti, učíme je respektovat druhé (Žák by měl být tolerantní vůči druhému pohlaví, vůči jiným rasám).

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebezpoznání, sebepojetí (Žák poznává svou osobnost, poznává svůj vztah ke druhým lidem.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry, sdílení.)

Hodnoty, postoje, praktická etika (Žák reflektuje hodnoty (osobní žebříček hodnot, hodnoty druhých lidí.)

Multikulturní výchova

Lidské vztahy (uveďte konkrétní příklady předsudků a vžitých stereotypů v mezilidských vztazích a zaujímá k nim kritický postoj)

Principy sociálního smíru a solidarity (Žák objasní a na příkladech doloží, jak se rozličné různosti mohou stát zdrojem vzájemného obohacování, a ne činitelem rozdělení a konfliktu)

PRŮBĚH HODINY

1. Evokace - Volné psaní

- Vzpomeňte si, zda doma máte, nebo jste někdy měli nějakou věc, která byla vadná, ale přesto jste ji používali a nezhodili. Napište si, co to bylo, proč jste ji nezhodili a nač jste ji používali. (5 min)

2. Komunitní kruh

- Prezentování - vadná věc, kterou jsem nevyhodil/a, proč jsem ji nevyhodil/a, nač jsem ji využil/a.

3. Čtení učitelem (zůstáváme v kruhu)

Prasklé hliněné nádoby

V Číně měl jeden nosič vody dvě velké hliněné nádoby. Visely každá na jednom konci hole, kterou nosil na krku. Jedna měla prasklinu, zatímco ta druhá byla bezvadná a vždy nesla plnou míru vody. Na konci dlouhé cesty, která vedla od potoka až k domu, měla prasklá nádoba vodu vždy už jen do polovičky. Celé dva roky to takto šlo, nosič přinášel do domu každý den jen jeden a půl nádoby vody. Samozřejmě, že bezvadná nádoba byla pyšná na svůj výkon, vždyť byla bez chyb, dokonalá. Ale prasklá nádoba se styděla za svoji nedokonalost, a cítila se uboze, protože je schopná jen polovičního výkonu. Po dvou

letech soužení oslovila u potoka nosiče: „Stydím se, neboť voda teče po celé cestě domů. A na konec cesty jí donesu jen polovic.“ Nosič jí ale odpověděl: „Všimla sis, že květy rostou jen na tvé straně chodníku a ne na druhé straně? A to proto, že jsem vždy věděl o tvém nedostatku a na tuto stranu cesty jsem zasadil semena květin. To ty jsi je každý den zalévala, když jsme se vraceli do domu. Dva roky sbírám ty krásné květy, abych si zdobil svůj stůl. Kdybys nebyla taková, jaká jsi, tak by tato krása neprosvětlovala můj dům.“

- Jaké asi bude ponaučení? Vyjádřete se k němu.
- Poté dočtení bajky učitelem.

Všichni máme své chyby. Všichni jsme prasklé hliněné nádoby. Ale tyto praskliny a chyby, které jsou v každém z nás, dělají náš život o to zajímavějším a vzácnějším. Jen musíme každého přijímat takového, jaký je, a vidět v něm to dobré.

- V čem se lišilo vaše poučení s poučením z bajky? Zná někdo nějaký příběh ze života, který je podobný jako bajka?

4. Komiks

- Vytvořte komiks. Společně si stanovíme kritéria komiksu (počet obrázků, obsah, ...)
- Vyměňte si své komiksy. Napiš pod něj pochvalu (to, co se ti na komiksu líbí) a otázku (čemu nerozumíš, nač se chceš zeptat, co chceš objasnit).
- Převyprávěj příběh pomocí tvého komiksu.

5. Reflexe

- Zamysli se nad průběhem hodiny a vytvoř jednu větu - slovo, které by vystihovaly tvé pocity, poznání z této hodiny.

Jací jsme? – Kájův/Kájin příběh

POMŮCKY: tabule + křída (flipchart + fix nebo PC s dataprojektorem a plátnem), namnožené texty

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Slohová a komunikační výchova 2. stupeň: Žák by se měl umět vyjádřit k danému tématu.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (Žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme získávání sebedůvěry u žáků a vedeme je ke kultivovanému projevu, podporujeme a rozvíjíme spolupráci žáků, vedeme žáky k respektování druhých lidí (Žák by se měl vyjadřovat kultivovaně, spolupracovat, respektovat názory druhých.)

Kompetence občanské - vedeme žáky k chápání multikulturní společnosti, učíme je respektovat druhé (Žák by měl být tolerantní vůči druhému pohlaví, vůči jiným rasám).

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání, sebepojetí (Žák poznává svou osobnost, poznává svůj vztah ke druhým lidem.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry, sdílení. Žák projevuje respekt k základním lidským právům, projevuje respekt opačnému pohlaví (chlapci x dívky).

Komunikace (Žák kultivovaně projevuje a prosazuje své názory.)

Multikulturní výchova

Kulturní diference (na konkrétních příkladech doloží, jak rozumí tomu, že členové určité sociální skupiny nemusejí odpovídat charakteristikám, jež jsou dané skupině přisuzovány (sociální stereotypy.)

Lidské vztahy (uvede konkrétní příklady předsudků a vžitých stereotypů v mezilidských vztazích a zaujímá k nim kritický postoj.)

PRŮBĚH HODINY

1. ANO-NE

Rozdělíme třídu čarou - ano - ne - neutrální. Žáci se postaví tam, jak souhlasí s daným výrokem. (Vždy se zeptáme někoho, proč se zrovna takto rozhodl).

- Ve škole se pohlíží na holky a kluky stejně - jsou si rovni.
- Kluci seženou práci snáze než holky.
- V zaměstnání jsou muži i ženy na stejné úrovni - dostávají stejný plat za stejnou práci.
- Pro volbu kamaráda je pro mne důležité, jaké má charakterové vlastnosti, barva kůže nerozhoduje.
- Myslím si, že v České republice mají lidé různých barev pleti stejné šance - třeba sehnat práci.

2. SKUPINY

Rozdělíme žáky do smíšených skupin (4 - 6). Dáme jim přečíst příběh a zpracovat otázky. Skupiny se nesmí navzájem slyšet. Mluvíme o příběhu Káji - nesmí být jasné, zda se jedná o chlapce či dívku.

3. KONFRONTACE

Porovnání odpovědí skupin na jednotlivé otázky, zapisování na tabuli (skupina A, B). Jak je možné, že jsou odpovědi rozdílné? (jsou-li)

4. KOMUNITNÍ KRUH

S kým by ses chtěla kamarádit - Karlem nebo Karlou? Proč? Co bys dělal/a, kdyby se o práci řidiče kamiónu zajímala žena - Mongol? Zaměstnal/a bys ho? Proč? Co by bylo pro tebe rozhodující? Jak nyní pohlížíš na své odpovědi?

Kájův příběh

Kája je dvanáctiletý kluk. Je jedním z nejtišších žáků ve třídě už od mateřské školy. Pořád se ještě trochu stydí, má-li mluvit před celou třídou, ale rád pracuje v malé skupině. Má dost přátel, ostatní ho mají rádi pro jeho chytré nápady. Umí si dobře vymýšlet vlastní příběhy, ale má potíže s matematikou. Má rád i přírodní vědy, zvláště tehdy, když může dělat pokusy, a ochotně pomáhá ostatním, kteří mají problémy.

Po škole se rád dívá na televizi. Hodně čte, zvláště příběhy se záhadami a knížky o zvířatech. Rád si v parku hraje s přáteli a občas se tam stará o mladšího bratra. Pomáhá s nádobím, pokud se mu řekne.

Kája si není jistý, co chce dělat, až vyjde školu, ale rád by si vydělal dost peněz, aby mohl jezdit s přáteli o víkendech ven a aby si mohl kupovat muziku a oblečení, které se mu líbí.

1. Kája vás zve na své třinácté narozeniny. Jaký dárek mu přinesete?

2. Na začátku roku si Kája má vybrat z nabídky tři kroužky. Které si asi vybere? Zakroužkuj.

- přírodovědecký
- gymnastika
- pěvecký sbor
- kopaná
- počítačový
- šachový
- dramatický
- literární
- hudební skupina
- plavání
- keramika

3. Kája má sen, že si k osmnáctým narozeninám pořídí ojeté auto. Už teď na něj začíná šetřit. Jakým způsobem si může na auto vydělávat?

4. Co asi bude Kája dělat ve třiceti?

Kájin příběh

Kája je dvanáctiletá romská dívka. Je jedna z nejtišších ve třídě už od mateřské školy. Pořád se ještě trochu stydí, má-li mluvit před celou třídou, ale ráda pracuje v malé skupině. Má dost přátel, ostatní ji mají rádi pro její chytré nápady. Umí si dobře vymýšlet vlastní příběhy, ale má potíže s matematikou. Má ráda i přírodní vědy, zvláště tehdy, když může dělat pokusy, a ochotně pomáhá ostatním, kteří mají problémy.

Po škole se ráda dívá na televizi. Hodně čte, zvláště příběhy se záhadami a knížky o zvířatech. Ráda si v parku hraje s přáteli a občas se tam stará o mladšího bratra. Pomáhá s nádobím, pokud se jí řekne.

Kája si není jistá, co chce dělat, až vyjde školu, ale ráda by si vydělala dost peněz, aby mohla jezdit s přáteli o víkendech ven a aby si mohla kupovat muziku a oblečení, které se jí líbí.

1. Kája vás zve na své třinácté narozeniny. Jaký dárek jí přinesete?

2. Na začátku roku si Kája má vybrat z nabídky tři kroužky. Které si asi vybere? Zakroužkuj.

- přírodovědecký
- gymnastika
- pěvecký sbor
- kopaná
- počítačový
- šachový
- dramatický
- literární
- hudební skupina
- plavání
- keramika

3. Kája má sen, že si k osmnáctým narozeninám pořídí ojeté auto. Už teď na něj začíná šetřit. Jakým způsobem si může na auto vydělávat?

4. Co asi bude Kája dělat ve třiceti?

Pomáháme si navzájem

POMŮCKY: jsou uvedeny u jednotlivých her

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Aktivitu lze zařadit do vyučovacích předmětů (prvouka, přírodověda, občanská výchova, tělesná výchova), nebo ji lze využít při tematickém dni. Hlavním cílem je pomáhat druhým, potřebným.

VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE/KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní - učíme žáky vyjadřovat svůj názor, respektovat názor druhých (Žák by měl vyjádřit svůj názor, respektovat názor druhých.)

Kompetence sociální a personální - podporujeme a rozvíjíme spolupráci žáků, vedeme žáky k respektování druhých lidí (Žák by se měl spolupracovat, respektovat názory druhých.)

Kompetence občanské - vedeme žáky k chápání multikulturní společnosti, učíme je respektovat druhé (Žák by měl být tolerantní vůči člověku s handicapem).

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebezpoznání, sebepojetí (Žák poznává svou osobnost, poznává svůj vztah ke druhým lidem.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry, sdílení. Žák projevuje respekt k základním lidským právům.)

Komunikace (Žák kultivovaně projevuje a prosazuje své názory.)

Multikulturní výchova

Lidské vztahy (Žák rozlišuje projevy netolerantního chování k jakémukoli druhu odlišnosti ve společnosti a uvede konkrétní příklady. Žák se vcítuje do druhého, vědomě rozvíjí svoji toleranci a empatii.)

Principy sociálního smíru a solidarity (Žák sdělí vlastními slovy svou osobní zkušenost v situaci, kdy se cítil být součástí určitého společenství, kdy mohl někomu druhému pomoci, popíše své pocity. Popíše rozličné projevy růzností, zaujímá k tomu postoj.)

PRŮBĚH HODINY

1. Evokace

- 1) Kdo z vás se už setkal s nevidomým člověkem?
- 2) Jak poznáte nevidomého člověka na ulici?
- 3) Jak můžete pomoci nevidomému člověku?
- 4) Jakým způsobem nevidomý člověk „vidí“?

Dnes se ocitnete v roli nevidomých, vyzkoušíte i na vlastní kůži, s jakými problémy se mohou setkat.

2. Dílčí aktivity

Jeřáby

Pomůcky: šátek + 2 dřevěné kostky + 1 provázek do dvojice

Hra: Žáci se rozdělí do dvojic. Jeden ze dvojice je jeřáb, druhý jeřábník. Jeřáb si sedne do tureckého sedu na zem a zaváže se mu oči. Před sebou má umístěny 2 dřevěné kostky tak, aby na ně dosáhl. Jeho úkolem je vzít jednu kostku a položit ji na druhou tak, aby se kostky neskácely.

Jeřáb má zavázané oči. Jeřábník mu na ruku za zápěstí přiváže provázek (= rameno jeřábu). Pomocí provázku řídí ruku jeřábu tak, aby sebrala kostku a položila ji na druhou. Může u toho používat slovní doprovod, nesmí ho však chytit za ruku. Když se úkol podaří splnit, vymění si role.

Reflexe: Co se vám na hře líbilo – nelíbilo a proč?

Modelování ve dvojici

Pomůcky: větší koule modelíny či keramické hlíny + 2 šátky do dvojice

Hra: Žáci se posadí proti sobě, před sebou mají lavici, na ní kouli modelíny. Mají zavázané oči. Jejich úkolem je vymodelovat určenou věc (např. psa, kytku, auto, loď, ...). Při práci musí dodržovat tato pravidla:

- Oba pracují zároveň na jedné kouli modelíny (hlíny).
- Dokud není hotovo, nesmí sundat ruce z hlíny.
- Z hroudy nesmí nic oddělovat, nesmí přerušovat práci.
- Mohou na sebe mluvit.
- Když si budou myslet, že mají hotovo, řeknou hotovo a oba dají ruce pryč z hlíny.

Poté si sundají šátky a podívají se na svůj výtvar. Je možné uspořádat i výstavku výtvarů s popisky toho, co měly znázorňovat.

Reflexe: Co se vám na hře líbilo – nelíbilo a proč? Co vás překvapilo?

Překážková dráha

Pomůcky: vše dostupné, z čeho lze vytvořit překážkovou dráhu (v místnosti, venku)

Hra: Nejdříve se postaví překážková dráha (v místnosti – využití provázků, židlí, lavic, ..., venku – využití klacků, provázků, špalků, můstků, ...). Jeden ze dvojice má zavázány oči, druhý ho bezpečně provádí překážkovou dráhou. Pak si role vymění.

Reflexe: V jaké roli jste se cítili lépe a proč?

Pexeso ve dvojici

Pomůcky: šátek do dvojice, pexeso

Hra: Po třídě (místnosti) rozmístíme kartičky pexesa (pouze jednu z dvojice, obrátíme ji lícem dolů). Druhou z dvojice držíme v ruce.

Žáci vytvoří dvojice – jeden je nevidomý (má zavázány oči), ale má volné ruce; druhý vidí, ale oběma rukama drží nevidomého za ramena a vodí ho po místnosti.

Na začátku hry každá dvojice dostane do ruky kartičku (drží ji nevidomý). Úkolem je najít dvojici k této kartičce. Vidící vede nevidomého ke kartičce. Slovně jej musí nasměrovat, kde je kartička. Nevidomý ji obrátí, vidoucí zkontroluje, zda se kartička shoduje s tou, co nevidomý drží v ruce. Pokud ne, tak nevidomý kartičku obrátí zpět a jdou hledat dále. Pokud najdou dvojici, schovají si ji a jdou si k vedoucímu hry pro další kartičku. Ten, co vidí, nesmí nevidomému pomáhat s rukama (nasměrování). Vyhrává ta dvojice, která našla nejvíce dvojic.

Reflexe: Jak ses cítil/a ve své roli? Co ti bylo příjemné – nepříjemné?

Vláček

Pomůcky: šátky na zavázání očí dětem

Hra: Žáci se postaví do zástupu za sebou a chytí se za ramena. Všechny děti mají zavázány oči – kromě posledního, který je vlakvedoucím. Vlakvedoucí má za úkol řídit vláček tak, aby se nerozpojil, aby do něčeho nenarazil. *Pravidla:*

- Při jízdě se nesmí mluvit.
- Je nutné si stanovit signály – např. zatlačení do obou ramen – rozjezd, zatlačení do pravého ramene – vpravo, do levého ramene – vlevo, plácnutí do obou ramen – stop.
- Pokud první mašinka do něčeho narazí, je to chyba vlakvedoucího. První mašinka jde na poslední místo a je vlakvedoucím.

V roli vlakvedoucího by se měli vystřídat všichni žáci.

Reflexe: Jak jste se cítili v roli mašinky – v roli vlakvedoucího? (důvěra x odpovědnost)

3. KOMUNITNÍ KRUH - reflexe

Na vlastní kůži jsme si vyzkoušeli, jak těžký život mají nevidomí lidé.

- 1) Která hra se ti nejvíce líbila a proč?
- 2) Ve které roli ses cítil/a lépe – v roli nevidomého či toho, co vidí? Proč?
- 3) Kdybys byl/a v roli nevidomého, jakou pomoc od ostatních bys uvítal/a?

Tvoříme si stát

POMŮCKY: pro každou skupinu flipchart, fixy

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Český jazyk 2. stupeň: Žák zpracovává informace, vede dialog.

Občanská výchova 6., 7. r.: Žák popíše fungování státu.

Výtvarná výchova 2. stupeň: Žák by měl uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizovat svůj tvůrčí záměr.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní: Žák komunikuje v týmu.

Kompetence sociální a personální: Žák spolupracuje v týmu, pomáhá ostatním členům týmu.

Kompetence pracovní: Žák ve spolupráci s týmem vytváří informační leták o své zemi.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání a sebepojetí (Žák poznává svou osobnost - schopnosti.)

Seberegulace a sebeorganizace (Žák zvládá trénu.)

Kreativita (Žák používá základní kreativní postupy při zpracování „letáku“.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení. Žák prožívá se svými spolužáky radost ze společného zvládnutí náročných situací.)

Komunikace (Žák ovládá techniku řeči. Žák poutavě prezentuje.)

Kooperace a kompetice (Žák dodržuje efektivní postup práce v týmu. Žák podporuje týmovou atmosféru.)

Multikulturní výchova

Kulturní diference (Žák se rozhoduje, které tradice a zvyky přijme za své ve svém státě.)

Lidské vztahy (Žák se vcítuje do druhého, vědomě rozvíjí svoji toleranci a empatii.)

Multikulturalita (Žák v komunikaci s ostatními naslouchá, respektuje jejich pocity a názory, váží si jejich zkušeností a osobních prožitků.)

Principy sociálního smíru a solidarity (Žák uvádí konkrétní možnosti, jak se občané mohou aktivně spolupodílet na posilování soudružnosti ve společnosti.)

PRŮBĚH HODINY (2 h)

1. Ano – ne (5 – 10 min)

Rozdělíme místnost čarou – na jedné straně je ano, u čáry nevím, na druhé straně ne. Klademe otázky, žáci se postaví dle odpovědi do určité části (ano – ne – nevím). Po zodpovězení vždy dáme možnost někomu se k otázce vyjádřit.

- 1) Cestuješ rád/a?
- 2) Byl/a jsi někdy v zahraničí? Chtěl/a bys jet do zahraničí?
- 3) Byl/a jsi někdy u moře? Chtěl/a bys jet k moři?
- 4) Jel/a jsi někdy na lodi? Chtěl/a bys jet na lodi?
- 5) Letěl/a jsi někdy letadlem? Chtěl/a bys letět někdy letadlem?
- 6) Chtěl/a bys ztroskotat na opuštěném ostrově?
- 7) Chtěl/a bys objevit místo, které ještě nikdo neobjevil, a zabydlet se na něm?

2. Práce ve skupinách (40 - 45 min)

Představte si, že jste objevili místo, které ještě nikdy nikdo neobjevil, široko daleko není živá duše. Může se nacházet na pevnině, v nížině, v horách, nebo na ostrově někde daleko v oceánu. Toto místo vám patří, protože jste ho objevili. Založíte si zde svůj stát. Vaším úkolem je společně vymyslet název státu, nakreslit svou vlajku. Váš tým bude tvořit vládu – zvolte si mezi sebou prezidenta, ostatní členové týmu budou členové vlády – přiřadíte jim ministerstva, na která by se hodili (můžete se řídit tím, jaké mají zájmy, záliby). Pak se společně dohodnete na dalších bodech dle zadání. Vždy mějte na paměti to, že chcete, aby váš stát byl úspěšný, soběstačný, bohatý, aby se vám i jeho osadníkům žilo v něm dobře. Jak bude vypadat váš stát, jak bude silný, záleží jen a jen na vás.

Na závěr zpracujete reklamní leták, který by lákal turisty k návštěvě vašeho státu.

- **Název státu**
- **Vlajka**
- **Prezident:**
- **Členové vlády (členové týmu) + ministerstva, která mají na starost:**
- **Národní strom:**
- **Národní jídlo:**
- **Národní zvyky:**
- **10 nejdůležitějších zákonů**
- **Oblast školství – 5 – 10 nejdůležitějších věcí, které se žáci budou učit ve škole pro to, aby stát prosperoval, vzkvétal**
- **20 nejdůležitějších výrobků, které se budou v našem státě vyrábět**
- **Kdo se nesmí do našeho státu nastěhovat:**
- **Reklamní leták, který bude propagovat náš stát**

3. Prezentace států (10 – 15 min)

Rozdělení rolí ve skupině při prezentaci – měli by se podílet všichni.

4. 2x pochval a jednou se zeptej (10 min)

Skupina, která sledovala prezentaci svých spolužáků, ale i učitel podají zpětnou vazbu. Prezentující skupinu 2x pochválí za něco, co se jim na prezentaci státu líbilo. Na to, co jim nebylo jasné, popř. se jim nelíbilo, se zeptají – požádají o vysvětlení.

5. Závěrečná reflexe (5 min)

Stoupne si ten, komu se dnešní hodina líbila. Dřepne si ten, komu se v týmu dobře pracovalo. Sedne si ten, kdo je spokojen sám se sebou, jak dnes pracoval.

Vyberte srdce

POMŮCKY: okopírované listy

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Český jazyk 2. stupeň: Žák by měl umět vést dialog, vyjádřit svůj názor

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence komunikativní: Žák komunikuje v týmu, vyjádří svůj názor.

Kompetence sociální a personální: Žák spolupracuje v týmu, pomáhá ostatním členům týmu.

Kompetence občanské - Žák by měl být tolerantní vůči lidem s různou národností.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání a sebepojetí (Žák poznává svůj vztah k druhým lidem.)

Kreativita (Žák tvořivě řeší mezilidské situace.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení. Žák prožívá se svými spolužáky radost ze společného zvládnutí náročných situací.)

Poznávání lidí (Žák se seznamuje se zdroji chyb v poznávání různých lidí.)

Komunikace (Žák kultivovaně prosazuje své názory.)

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (Žák projevuje pozitivní postoj k řešení problémů.)

Hodnoty, postoje, praktická etika (Žák reflektuje hodnoty, žebříček hodnot, rozhoduje se v eticky náročných situacích.)

Multikulturní výchova

Etnický původ (Žák chápe, že všechny etnické skupiny jsou rovnocenné a mají právo na život.)

Multikulturalita (Žák v komunikaci s ostatními naslouchá, respektuje jejich pocity a názory, váží si jejich zkušeností a osobních prožitků.)

PRŮBĚH HODINY

1. Ano – ne

Ve třídě se vyznačí polovina – jedna je ano, druhá ne, na čáře je nevím. Na učitelovy otázky se žáci postaví tam, se kterou odpovědí se ztotožňují (ano – ne). Po každé otázce učitel vybere jakéhokoliv žáka, který zdůvodní – upřesní svou odpověď ano – ne.

- 1) Při nějakém problému se vždy dokážu rozhodnout.
- 2) Nikdy jsem nepochyboval/a o tom, zda moje rozhodnutí bylo správné.
- 3) Zdraví je nejcennější věc v životě člověka.
- 4) Nemocný člověk si zaslouží tu nejlepší lékařskou péči.
- 5) Víím, co je to transplantace lidského orgánu.

2. Práce ve skupinách

Žáci se rozdělí do skupin. Učitel přečte zadání:

Představte si, že jste tým špičkových chirurgů v nemocnici. Musíte udělat důležité rozhodnutí. Získali jste srdce, které musíte transplantovat jednomu pacientovi. Všichni pacienti, kteří vám budou představeni, mají stejnou šanci na přežití po úspěšné transplantaci. Vy musíte vybrat jednoho pacienta, kterému srdce transplantujete. Rovněž sestavíte pořadí pacientů pro další transplantace.

Pravidla:

- 1) Na rozhodnutí máte 15 minut.
- 2) Musíte vybrat jednoho pacienta a zdůvodnit, proč jste vybrali právě jeho.
- 3) Sestavit žebříček pořadí dalších transplantací.
- 4) Zdůvodnit, jaké hledisko ovlivnilo vaše rozhodnutí.

Pacienti:

1. Patnáctiletá těhotná dívka, svobodná.
2. Sedmnáctiletá romská servírka, která nedokončila střední školu a je jedinou živitelkou své rodiny.
3. Středoškolák ruského původu, předseda třídy, který nedávno získal stipendium na lékařskou fakultu.
4. Čtyřicetiletá matka se třemi malými dětmi, vietnamská vdova, která v této zemi nemá žádné příbuzné.
5. Dvaapadesátiletý černošský náboženský vůdce, který vede útulek a kuchyň pro bezdomovce, kde se každý den stravují tisíce lidí.
6. Čtyřicetiletý vědec, který je blízko objevu léku proti AIDS a sám je HIV pozitivní.
7. Jedenáctileté děvče z Afghánistánu, které se stalo symbolem světového míru.
8. Bývalý příslušník „Islámského státu“, který zavraždil 2 cizince, ale v uplynulém roce 20 zajatých cizinců propustil na svobodu.
9. Pacient z malé venkovské nemocnice, o němž nejsou známy žádné další údaje.

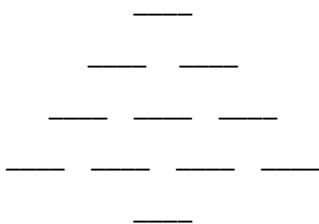
3. Prezentace skupin

4. Komunitní kruh

Jaké pocity jste zažívali při svém rozhodování? Při rozhodování jste vyjádřili všichni svůj názor, nebo jste se podířili většině? Jakým jiným „spravedlivým“ způsobem by se dala vyřešit otázka, komu transplantovat srdce? (pořadník)

5. Pětílístek

Vytvoř pětílístek na téma zdraví. Na připravené papíry s vyznačeným pětílístkem vypracuj shrnutí dnešního tématu. Po vypracování – kdo chce přečíst?

řádek – téma (Zdraví)

řádek – 2 přídavná jména – jaké by mělo být?

řádek – 3 slovesa – děj (3 slovesa, která souvisejí s tím, abys byl/a zdravý/á)

řádek – heslo, slogan, můj pocit – věta o zdraví (např. Zdraví nad všechny peníze.)

metafora na 1. řádek, na téma, jiná formulace názvu, symbol (např. pohoda, radost, ...)

Odpady

Pomůcky: čtvrtky, pastelky, různé druhy odpadků (papír, plast, sklo, kov, baterie, drobný elektroodpad – vše čisté), nádoby na tříděný odpad, kostým pro popeláře, tabulka se symboly pro třídění papíru, plastů.

OČEKÁVANÝ VÝSTUP dle ŠVP:

Český jazyk 1. stupeň: Žák by měl umět vést dialog, vyjádřit svůj názor.

Výtvarná výchova 1. stupeň: Žák by měl uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizovat svůj tvůrčí záměr.

Prvouka – přírodověda: Žák by měl umět třídit odpad.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k řešení problému: Žák vnímá problémové situace, hledá nejvhodnější způsob řešení, nenechá se odradit nezdarem.

Kompetence komunikativní: Žák vyjádří svůj názor.

Kompetence sociální a personální: Žák spolupracuje v týmu, pomáhá ostatním členům týmu.

Kompetence občanské – Žák se podílí na ochraně ŽP.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Seberegulace, sebeorganizace (Žák pracuje se svými emocemi.)

Kreativita (Žák používá kreativní postupy.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky radost ze společného zvládnání náročných situací.)

Poznávání lidí (Žák se seznamuje se zdroji chyb v poznávání různých lidí.)

Komunikace (Žák kultivovaně prosazuje své názory.)

Hodnoty, postoje, praktická etika (Žák se rozhoduje v eticky náročných situacích.)

Environmentální výchova

Lidské aktivity a problémy ŽP (Žák chrání přírodu.)

Vztah člověka k prostředí (Žák třídí odpad.)

PRŮBĚH HODINY 2 h

1. Evokace - komunitní kruh (5 – 10 min)

Pracujeme s celou skupinou žáků. Na jakém místě se cítíš nejlépe? Jak by mělo vypadat místo v přírodě, kde by se ti líbilo odpočívat? Znáš takové místo v přírodě? Kde?

2. Samostatná práce (15 min)

Každý z vás namalujte místo, o kterém jste mluvili – místo, ve kterém byste se cítili dobře, které bude čisté, nepoškozené.

3. Prezentace (10 min)

Každý z vás představte své místo ostatním. Po představení zavřete oči a představte si, že se nacházíte na svém vysněném místě.

4. Příchod popeláře (5 min)

Přijde převlečený popelář. Řekne, že na skládku se už nevejdou odpadky, a vysype je na výkresy dětí. Řekne jim, že pokud je správně roztřídí, odveze si je zpět.

5. Třídění odpadků (15 – 30 min)

Děti jsou poučeny o třídění odpadků. K dispozici mají tabulku se symboly k třídění papíru, plastů. Pravidla třídění: Když nevíš, kam odpadek patří, zeptej se spolužáků. Když oni nevědí, podívej se do tabulky. Když nenajdeš odpověď ani tam, zeptej se učitele.

Když mají děti odpadky roztříděné, přijde popelář. Zkontroluje, zda jsou odpadky správně roztříděné. Pokud ne, znovu je vysype na obrázky dětí. Takto to pokračuje do té doby, než děti správně roztřídí všechny odpadky.

6. Reflexe - komunitní kruh (10 min)

Proč je třídění odpadků důležité? Co se dá vyrobit z plastů, papíru, skla? Jak jste se cítili při tom, když jste si představovali místo, kde byste se cítili příjemně? Jak jste se cítili poté, co vám vaše místo popelář zasypal odpadky? Co vám při třídění dělalo problémy? Kdo vám nejvíce pomohl?

Dílčí aktivity

Kormidlo

POMŮCKY: papír A3 nebo A2 + fix do skupiny

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání a sebepojetí (Žák poznává svou osobnost, hledá, čím je výjimečný, poznává svůj vztah ke druhým lidem.)

Poznávání lidí (Žák zná informace o svých spolužácích, hledá, co má s nimi společného.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Komunikace (Žák dodržuje pravidla rozhovoru, prosazuje své názory.)

POPIS AKTIVITY

Žáci jsou rozděleni do skupin (min. 3 žáci). Každá skupina dostane papír a fix.

Úkol:

- 1) Na papír si nakreslete velké kormidlo – počet rukojetí odpovídá počtu účastníků ve skupině, počet výsečí je dvojnásobkem počtu rukojetí, aby bylo více společných věcí, než je počet účastníků ve skupině.
- 2) Do každé výseče uvnitř kormidla napište, co máte společného (zájmy, co rádi děláte, jídlo, ...).
- 3) Ke každé rukojeti napište jména členů skupiny. Ke svému jménu každý člen skupiny doplní, čím je výjimečný, čím se liší od ostatních.

Poté jednotlivé skupiny prezentují ostatním to, co mají společného, čím jsou jednotliví členové skupiny výjimeční. Kormidla by měla být vyvěšena ve třídě.

Obrázky: <http://hosanahome.cz/cs/home/806-namorni-kormidlo.html>

Malování společnou tužkou

POMŮCKY: 1 papír A 4, 1 tužka (pastelka)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Kooperace a kompetice (Žák spolupracuje se svým spolužákem při společné práci.)

POPIS AKTIVITY

Naproti sobě sedí dvojice. Obdrží jeden papír a jednu tužku. Úkolem je namalovat společně obrázek dle zadání učitele (dům se zahradou, les s krmelcem, park s lavičkami, ...). Tužku musí držet oba žáci společně. Společně se také pod své dílo podepíší. Vše musí probíhat beze slov – v tichu.

Kooperativní čmáranice

Spolupráce, tvořivost, schopnost řešit problémy

POMŮCKY: papír A 3, 2 tužky (pastelky), 2 šátky

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Kooperace a kompetice (Žák spolupracuje se svým spolužákem při společné práci.)

POPIS AKTIVITY

Naproti sobě sedí dvojice se zavázanýma očima. Před nimi je papír. Oba položí svou tužku na papír a kreslí – hrot tužky nesmí zvednout s papíru. Když si žáci myslí, že pokreslili celou plochu papíru, sundají si šátek. Prohlédnou si své dílo a dohodnou se, co by to mohlo představovat. Obrázek mohou dotvořit s již otevřenýma očima. Nakonec dílo pojmenují.

Co jsem se o tobě dozvěděl/a?

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Komunikace (Žák dodržuje pravidla efektivního rozhovoru, ovládá techniku řeči.)

1. Hromadné rozhovory

POMŮCKY: Nadepsaný papír se jmény žáků pro každého, tužka

POPIS AKTIVITY

Žáci 10 – 15 minut procházejí po místnosti a získávají informace o ostatních a dělají si přitom poznámky (oblíbený herec – zpěvačka – skupina – film – písnička, koníčky, jídlo, zvíře, ...) – měl by zjistit něco o všech svých spolužácích. Po uplynutí času si třída sedne do komunitního kruhu. Postupně posíláme třeba plyšáka – ten, kdo drží plyšáka, je „hvězdou“. Každý by měl říct, co o dotyčném zjistil.

2. Presentujeme se navzájem

POMŮCKY: žádné

POPIS AKTIVITY

Žáci pracují ve dvojicích. Jsou zadány otázky (vhodné je napsat je na tabuli). Úkolem je zjistit odpovědi na ně od svého spolužáka. Oba ve dvojici si musí zapamatovat odpovědi toho druhého. Na povel je prezentují. Po dobu prezentace se nesmí dotyčný vyjadřovat k tomu, co o něm jeho spolužák říká. Když domluví, může upřesnit, doplnit odpovědi spolužáka.

Příklad sady otázek: téma Vánoce: Těšíš se na Vánoce? Proč? Co by sis přál/a najít pod stromečkem? Jaké dárky daruješ členům rodiny? Kdy a jak strojíte stromeček? Co jíte o štědrovečerní večeři? Jaké vánoční zvyky dodržujete?

Vizitka

POMŮCKY: pro každého čtvrtka papíru, pastelky

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebezpoznání, sebepojetí (Žák poznává svou osobnost.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

POPIS AKTIVITY

- 1) Navrhni svou vlastní vizitku. Výjimečná je tím, že neobsahuje tvé jméno. Na vizitce jsou pouze slogany a hesla, které tě vystihují, a kresby – vše, co je pro tvou osobu typické. Pracuj tak, aby ostatní neviděli, co tvoříš. Po cca 15 minutách se vizitky vyberou. Ukáže se vizitka, žáci hádají, o koho se jedná. Poté je možnost doplnit na vizitku své jméno a vyvěsit ve třídě.
- 2) Jaký/á bych si přál/a být? Vytvoř koláž pomocí výstřížků z časopisů, novin, která tě bude vystihovat (sny, plány do budoucna, jak chci žít za 10 let, ...)
- 3) Reklama na mne – vizitka: moje jméno, logo (moje dovednosti, v čem vynikám), razítko (moje zájmy). Prezentace se zdůvodněním.

Vyhodnocení v komunitním kruhu: Co se mi na hře líbilo, co bylo pro mne obtížné, jak mi bylo, když spolužáci hádali, kdo je autorem, ...

Týmová spolupráce

Podobné aktivity, které vyžadují spolupráci všech členů týmu. Soutěží mezi sebou alespoň 2 družstva.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Seberegulace a sebeorganizace (Žák uplatňuje vůli při pohybových činnostech.)

Kreativita (Žák používá základní kreativní postupy.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Kooperace a kompetice (Žák podporuje týmovou atmosféru. Zvládá situace soutěže a konkurence.)

1. Stěhování

POMŮCKY: do každého družstva tolik provázků, kolik má družstvo členů, 1 silná gumička, 3 – 5 dřevěných kostek.

Průběh aktivity

Na gumičku se naváže tolik provázků, kolik je členů ve skupině. Pak každý z nich uchopí provázek – ten napínají, povolují, aby vzali do gumičky dřevěnou kostku. Tu přemístí na určené místo. Družstvo se vrátí pro další kostku – tu musí umístit na tu první kostku. Vyhrává družstvo, kterému se dříve podaří postavit komín.

2. Přenášení bomby

Pomůcky: Do každého družstva - míček, kroužek od záclon, na něm připevněny provázky (na půl, výsledná délka cca 1 – 1,5 m), počet provázků – tolik (či víc), než je členů skupiny.

Průběh aktivity

Hra: položíme na zem kroužek s provázky, na kroužek umístíme míček. Úkolem pro skupinu je přenést bombu do bezpečné vzdálenosti (za čáru) tak, aby každý člen skupiny držel provázek na jeho konci, nedotýkal se balónku (pouze, když spadne). Měří se čas.

3. Plnění studánky vodou

Pomůcky: Do každého družstva – PET lahev bez hrdla (nebo umělohmotný kelímek – hrnek), gumička, provázky – tolik, kolik je členů družstva, 4l láhev (nebo hrnek), lator s vodou.

Průběh aktivity

Na seřízlou PET lahev navlékneme gumičku. Na gumičku se navážou provázky – tolik, kolik je členů družstva. Úkolem družstva je naplnit studánku vodou (skleněnou láhev). V přírodě nabírají vodu v potoce, v místnosti je vhodný lator naplněný vodou. Na pokyn musí družstvo naplnit bez dotyku rukou láhev vodou, společně ji přenést pomocí provázků k lahvi (hrnci), společně pomocí hry provázků ji vyprázdnit. Vyhrává družstvo, které bude mít jako první nádobu naplněnou. Je vhodné nenaplňovat přenášenou nádobu plnou, protože ji gumička neunes – nádoba se vyvlíkně a spadne.

Povodeň

Pomůcky: Malé koberečky

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Seberegulace a sebeorganizace (Žák uplatňuje vůli při pohybových činnostech.)

Kreativita (Žák používá základní kreativní postupy.)

Mezilidské vztahy (Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení.)

Kooperace a kompetice (Žák podporuje týmovou atmosféru. Zvládá situace soutěže a konkurence.)

Průběh aktivity

Máme tolik koberečků, kolik je členů skupiny. Určíme délku trasy – rozvodněnou řeku, kterou je potřebné přejít. Máme v ruce kameny (koberečky), které házíme do řeky. Důležité je, aby nám kámen neuplaval, tzn., že musí být pořádně zatížen nohou. 1. hráč hodí kobereček na zem (už s přišlápnutou nohou), stoupne si na něj, vhodí další (s přišlápnutou nohou), na 1. se musí postavit další člen skupiny, ... tak to jde dále, až jsou všechny koberečky na zemi. Poté musí poslední poslat dopředu svůj kámen – musí se postavit na kobereček před sebou (členové družstva musí zvolit taktiku, jak se postavit, aby nešlápli vedle, aby o kobereček nepřišli. Pokud bude kobereček – kámen nepřišlápnutý, odplave (vedoucí hry ho sebere) – družstvo má o jeden kámen méně...

PROJEKT: Z POHÁDKY DO POHÁDKY

CÍL:

Žák rozvíjí svou fantazii, poznává své schopnosti a dovednosti. Seznámí se se znaky pohádek/upevní si vědomosti o základních znacích pohádek. Žák si uvědomí záporné lidské vlastnosti, navrhne způsob nápravy.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení: Žák se spolupodílí na vytvoření textu pohádky. Žák se naučí a prezentuje svou roli.

Kompetence k řešení problému: Žák vnímá/navrhne problémovou situaci v pohádce, navrhne způsob/zhodnotí účinnost řešení problémové situace.

Kompetence komunikativní: Žák komunikuje v týmu, podává návrhy k realizaci pohádky, naslouchá. Žák srozumitelně prezentuje text své role v pohádce.

Kompetence sociální a personální: Žák posiluje své sebevědomí svými nápady v přípravné fázi pohádky, při prezentaci pohádky před publikem. Žák si uvědomuje základní mravní hodnoty (na příkladu pohádkového příběhu), rozpoznává nevhodné chování pohádkových postav, hledá způsob nápravy. Žák spolupracuje v týmu, pomáhá druhým. Žák posiluje svou zodpovědnost za svěřený úkol (vytváření kulisy, kostýmů ve vyučovacích hodinách, ve svém volnu, vzájemné učení rolí – pomoc starších mladším).

Kompetence pracovní: Žák ve spolupráci s týmem vytváří kulisy, kostýmy k realizované pohádce.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA K REALIZACI PROJEKTU:

Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopnosti poznávání: Žák používá postupy efektivního učení a plánuje své učení.

Sebepoznání a sebepojetí: Žák poznává svou osobnost (temperament, motivaci, schopnosti). Žák poznává svůj vztah ke druhým lidem – členům týmu.

Seberegulace a sebeorganizace: Žák zvládá trému.

Kreativita: Žák používá základní kreativní postupy. Žák tvořivě řeší mezilidské situace.

Mezilidské vztahy: Žák prožívá se svými spolužáky radost ze společného zvládnání náročných situací. Žák projevuje respekt k základním lidským právům.

Komunikace: Žák ovládá techniku řeči. Žák vědomě pracuje s neverbální komunikací. Žák poutavě prezentuje. Žák odmítá manipulaci.

Kooperace a kompetice: Žák dodržuje efektivní postup práce v týmu. Žák podporuje týmovou atmosféru. Žák zvládá nepříjemné a neefektivní chování členů týmu.

Psychohygienu: Žák poskytne a vyhledá pomoc při osobních problémech.

Hodnoty, postoje, praktická etika: Žák rozpoznává projevy a užitečnost etických jevů ve vlastním životě. Žák odmítá šikanu.

PRŮBĚH PROJEKTOVÝCH AKTIVIT:

1. Zahájení projektu, motivace, rozdělení do týmů.

2. Práce v týmu:

- **Komunitní kruh** – seznámení členů týmu, bližší seznámení s tématem a průběhem projektu (společná setkání pro nácvik představení, vyučovací předměty Vv, Pv – tvorba kulis, kostýmů – pomoc starších mladším, ilustrace pohádky, osobní volno – nácvik role, dotváření kostýmů, společná prezentace pohádky před publikem), co očekávám, z čeho mám strach, znaky pohádek.
- **Brainstorming** – které pohádky kritizují lidské vlastnosti, které se ti zdají poučné, které pohádky se ti líbí, budeme hrát klasickou pohádku či vymyšlenou, které pohádky by se k sobě hodily...
- **Práce týmu** – vymyšlení pohádky, vytváření rolí dle členů týmu (všichni členové týmu budou herci), poté přepis do jednotlivých rolí, dotváření kostýmů.
- **Hra rolí** – čtené zkoušky, zkoušky s pohybem, důraz na artikulaci, srozumitelnost, hlasitost, neotáčení se k publiku zády, ..., zkoušky v kostýmech, s kulisami.

3. Prezentace před publikem

4. Reflexe – komunitní kruh:

- Líbil se ti námět projektu? Proč?
- Jak se ti pracovalo v týmu?
- Co bys ocenil/a na práci týmu?
- Jsi spokojen/a s výběrem pohádky? Pozměnil/a bys ji nějak? Jak?
- Na jaké špatné/dobré lidské vlastnosti naše pohádka ukazovala? Setkal/a ses s nimi v běžném životě? Jak se dá proti nim bojovat?
- Byl/a jsi spokojen/a se svou rolí? Proč?
- Měl/a jsi trému? Jak jsi s ní bojoval/a?
- Jak bys ocenil/a svůj dnešní herecký výkon – zač by ses pochválil/a?
- Co se ti líbilo na hereckém výkonu tvých spoluherců? Za co bys je pochválil/a?
- Co tě na představení nejvíce překvapilo?
- Jakou špatnou lidskou vlastnost kritizovaly ostatní pohádky?
- Na jaké téma bychom měli realizovat projekt příště?

OŠKLIVÉ KÁČE A ŠREK

Postavy:

Káče: Buldok, skřítek:
Šrek: Babička:
Lišák, skřítek: Vypravěčka:

Scénář:

Dvorek – domek, před domkem domácí zvířata, kaluž.

Vypravěčka: Na jedné farmě se mamince kačeně narodilo hrozně škaredé káče. Káče neměl nikdo rád, každý se mu posmíval a ubližoval mu. Nejvíce mu ubližoval buldok a lišák.

Lišák: Ty jsi tak hnusný a škaredý, že se na tebe nemůžu dívat. Buldoku, vidíš ho?

Buldok: Nevidím, protože se bojím otevřít oči, abych toho ošklivce neviděl.

Lišák: Hele, káče, už ses dnes umylo? Mělo jsi v ruce hřeben?

Káče: Ve vodě jsem pořád, jsem čisté. Ráno jsem se učesal i vyčistil zobák.

Buldok: No, není to vidět. Trošku ti pomůžeme. Lišáku, chyt' ho. Táhle je kaluž, trošku ho vykoupeme.

Vypravěčka: A káčátko vzali a vymáchali ho v té nejšpinavější kaluži.

Lišák: No, teď jsi teprve krásné, hezčí, než ve skutečnosti. Co s tebou dál provedeme?

Buldok: No, mohli bychom...

Domek Šreka, židle.

Vypravěčka: Na další ponižování už káče nečekalo. Vzalo nohy na ramena a utíkalo pryč z farmy. Utíkalo, až zabloudilo ke Šrekovi do bažiny.

Šrek seděl na svém křesle a pojídal své oblíbené jídlo – hadí ocásky a žabí oční bulvy. Najednou uslyšel dupot a křik. Vylezl ven ze svého brlohu.

Káče: Pomoc! Pomoc! Nechte mě být. Mami!

Šrek: Koho to sem čerti nesou? Au! Moje břicho! Tys mi vrazil do břicha! Kdo jsi a proč tak vřeštíš?

Káče: Jsem ošklivé káče a utíkám z farmy, kde mi všichni ubližují. Nikdo mne nemá rád. Honí mne lišák a buldok. Pomůžeš mi?

Šrek: Já také nejsem žádný krasavec. A taky mne nikdo nemá rád. Máme hodně společného. To víš, že ti pomůžu. Zůstaň u mne, ve dvou to zvládneme a třeba zažijeme i nějaké dobrodružství.

Les, jáma, židle = strom

Vypravěčka: Mezitím se lišák s buldokem vydali hledat káče. Došli až do hlubokého lesa.

Lišák: Kde jen to káče může být? Hele, stopa! Musíme ho najít a dokončit to, co jsme začali.

Buldok: Máš pravdu. To mu jen tak neprojde. A hele, kde to jsme? (*rozhlíží se*) Uááááá! Pomoc!!! (*vyskočí na židli – strom a klepe nohou*)

Lišák: Buldoku, kde jsi? Kam jsi zmizel?

Buldok: Tady nahoře. Pomoz mi. Něco mne drží za nohu.

Vypravěčka: Lišák skákal a najednou se propadl do propasti. Ani jeden si nedovedl pomoci. Lesem šel Šrek s káčetem a něco zaslechli:

Lišák, buldok: Pomoc! Pomoc!

Šrek: Á, kohopak to tady máme? Lišáka!

Káče: A kohopak to máme nahoře? Buldoka!

Lišák, buldok: Prosíme, pomozte nám. Máme velký strach a hlad a žízeň.

Káče: Proč bych vám mělo pomáhat? Moc jste mi ublížili. Tento trest jste si zasloužili.

Lišák: Omlouváme se ti. Už to neuděláme. Hlavně nám, prosím, pomozte.

Šrek: No, káče, mohli bychom jim pomoci, ale pod jednou podmínkou.

Káče: Jakou?

Šrek: Buldoku, lišáku, vysvobodíme vás tehdy, když vykonáte dobrý skutek.

Buldok, lišák. A jaký dobrý skutek máme vykonat?

Šrek Děti, poraďte, jaký skutek mají vykonat, aby odčinili zlo, které napáchali?.....

Šrek: Dobře, buldoku a lišáku, uděláte ... (omluvíte se káčeti, podáte mu ruku na usmířenou...)

Vypravěčka: A tak byl buldok s lišákem snad napraven. Šrek s káčátkem šli dál za novým dobrodružstvím.

Na cestě potkali babičku, jak nese těžký náklad.

Šrek: Dobrý den, babičko. Chcete pomoci?

Babička: No to byste byli moc hodní. Já už nemůžu popadnout dech, nohy se mi podlamují, záda se mi rozpadají.

Šrek: Teda babičko, vy máte opravdu těžký náklad. Co se to děje? Uáááááááá !

Káče: Uáááááá!

Káče i Šrek se začnou točit, skřítkci přidrží plentu a oni se za plentou převléknou. Pak si lehnou a skřítkci je plentou přikryjí. Oba spí.

Babička: V životě jste si toho vytrpěli už dost. Srdíčko máte dobré. Zasloužíte si odměnu. A začala čarovat...

Vypravěčka: Šrek a káče se probouzejí ze spánku. *(mnou si oči)*

Šrek: *Lekne se.* Jé, kdo jsi? Neviděl jsi mého kamaráda káče?

Káče: *Nevěřičně zírá.* No, to jsem já. Ale krásná dámo, já vás neznám. Kdo jste? Neviděla jste mého kamaráda Šreka?

Šrek. No to jsem já. Ale ty jsi krásná labuť. Co se nám to stalo? *(prohlízejí se, jsou na sebe pyšní)*

Babička: Káče, Šreku, jste to opravdu vy. Vaše dobré srdce odpovídá teď tomu, jak vypadáte. Z káčete se stala nádherná labuť a ze Šreka nejkrásnější dívka světa. Přeji vám v životě štěstí a zůstaňte tak dobří, jako jste byli dosud.

Poučení:

O tom, jaký člověk je, nerozhoduje to, zda je krásný, ale to, zda dokáže pomoci druhým, je skromný, přátelský.

Nikdy neubližuj slabším. Jsi-li v nesnázích, vyhledej pomoc.

SVĚTOVÁ CESTOVNÍ KANCELÁŘ LÁKÁ ČESKÉ TURISTY...

Australský svaz

CÍL:

Žák vyhledá a zpracuje informace o Australském svazu. Žák posoudí, co nás (Čechy) s touto zemí spojuje, zjistí, co máme společného. Žák se prezentuje před ostatními.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŽÁKA:

Kompetence k učení: Žák se naučí a prezentuje svou roli. Žák vyhledává informace v encyklopediích, na internetu.

Kompetence k řešení problému: Žák překonává překážky (čtení textu, hra role, prezentace zjištěných informací).

Kompetence komunikativní: Žák komunikuje v týmu. Žák srozumitelně prezentuje text své role v pohádce, při prezentaci státu.

Kompetence sociální a personální: Žák spolupracuje v týmu, pomáhá ostatním členům týmu.

Kompetence pracovní: Žák ve spolupráci s týmem vytváří „plakát“ - informace o zemi. Žák připraví pokrm dle receptu.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

Osobnostní a sociální výchova

Sebepoznání a sebepojetí: Žák poznává svou osobnost (schopnosti).

Seberegulace a sebeorganizace: Žák zvládá trému.

Kreativita: Žák používá základní kreativní postupy při zpracování „plakátu“.

Mezilidské vztahy: Žák prožívá se svými spolužáky situace blízkosti, důvěry a sdílení. Žák prožívá se svými spolužáky radost ze společného zvládnání náročných situací.

Komunikace: Žák ovládá techniku řeči. Žák poutavě prezentuje.

Kooperace a kompetice: Žák dodržuje efektivní postup práce v týmu. Žák podporuje týmovou atmosféru.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Objevujeme Evropu a svět: Žák porovná život svých vrstevníků žijících v různých místech světa a v různém sociokulturním prostředí.

Multikulturní výchova

Lidské vztahy: Žák si uvědomuje význam pozitivních mezilidských vztahů (na příkladu klokanice z pohádky). Žák rozlišuje projevy netolerantního chování k jakémukoli druhu odlišnosti ve společnosti (vztah bělochů k Austrálciům).

Multikulturalita: Žák uvede příklady prolínání kultur a na nich si uvědomuje, že kultura je proměnlivá v kontextu životních zkušeností a není přesně ohraničená.

Principy sociálního smíru a solidarity: Žák uvede příklad vytěsňování ze společnosti z důvodu sociokulturní odlišnosti (Austrálci x angličtí přistěhovalci).

PRŮBĚH PROJEKTOVÝCH AKTIVIT:

Zahájení projektu, motivace, rozdělení do týmů

Společné zahájení projektu v tělocvičně, práce s týmem - bližší seznámení s projektem, zadání úkolu na víkend - zjisti o Australském svazu (na netu) - politické zřízení, počet obyvatel, původní obyvatelé, hlavní město, přírodní památky, zajímavosti, města, tradice, čím se od nás liší, co mají s námi společného.

Práce v týmu

1. **Komunitní kruh** (Co očekáváš od projektu, jak by sis přál/a, aby fungoval projektový tým, vyhledával/a jsi informace o daném státu, co ti činilo problémy, co tě překvapilo, ...)
2. **Brainstroming** - Co víte o Australském svazu (Austrálii)?
3. **Zpracování informací** - plakát (vyhledávání informací, obrázků, vybarvování zvířátek, třídění, lepení, ...)
4. **Pečení** - dezert Pavlova
5. **Čtení australských pohádek** (přečteny tři pohádky) - Která vás zaujala? Proč? Znovu přečtení, rozbor hlavních postav (Proč se bůh proměnil ve vombata? Jak bys charakterizoval/a klokanici? Jaká byla, jaké měla povahové vlastnosti? Kolika tvorům pomohla? Proč a jak? (vombat - přátelská pomoc, klokánek - mateřská láska) Přál/a by ses kamarádit s klokanicí? Proč? Pomohl/a jsi někdy kamarádovi, staršímu člověku? Jak?
6. **Dramatizace pohádky** - rozdělení rolí, výroba bumerangu, „sukně“ lovce, klokaní kapsy, nácvik dramatizace
7. **Nácvik prezentace cestovní kanceláře** - Přijďte k nám do Australského svazu
8. **Prezentace před publikem**
9. **Reflexe - Komunitní kruh** (Jaké máš pocity z prezentace? Co se ti povedlo, co bys příště zlepšil/a? Co tě překvapilo? Co se ti líbilo na prezentaci států? Splnily všechny státy zadání? (tj. měly prezentovat, co má daný stát s námi odlišného a co společného) Jak se ti pracovalo v našem týmu - co se ti líbilo? Chceš se na něco zeptat někoho z členů týmu? Zeptej se. Co nového ses dozvěděl/a? Máš nějaký nápad na další projekt?

AUSTRALSKÝ SVAZ

POLITICKÉ ZŘÍZENÍ: konstituční monarchie - vládne tam Alžběta II.

POČET OBYVATEL: cca 22 milionů

HLAVNÍ MĚSTO: Canberra

PŮVODNÍ OBYVATELÉ:

Austrálie je původně trestanecká kolonie, takže první lidé, kteří se objevili na tomto kontinentu, byli zloději, prostitutky a s nimi také děti. Proto dnešní Australané nemají rádi, když se je zeptáte na rodokmen.

ZVÍŘATA:

AUSTRALSKÁ ZVÍŘATA

Klokan, koala, vakoveverka, ptakopysk, ježura, kivi, tasmánský čert, papoušek kakadu, pes dingo.

KOALA

Stromový vačnatec, váží až 11 kg, výška až 80 cm. Živí se v noci listy eukalyptů – proto jeho srst, dech i trus krásně voní – jako větrové bonbony. Nepije – stačí mu voda v potravě. Umí dobře plavat.

KIVI – KIWI?

Kivi = australský pták, měří 35 cm. Kiwi = subtropické ovoce.

KLOKAN

Vačnatec, který nosí mláďata 3 měsíce po narození ve svém vaku. Dožívá se věku 25 – 30 let. Umí vyskočit 3 m vysoko a 10 m daleko.

POZOR NA ZVÍŘATA!

Ve volné přírodě hrozí pokousání krokodýlem, uštknutí hadem, útok žraloka.

PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI:

VELKÁ ÚTESOVÁ BARIÉRA (obr. 1)

Je největší korálový útes na světě. Délka – 2000 km, hloubka 50 m. Voda čistá, teplá, 20°C. Je vidět z Měsíce. Žije tam 1500 druhů ryb, 4000 měkkýšů, 400 druhů korálů.

ULURU (obr. 2)

Začarovaná skála – přináší smůlu. Výška 350 m.

DEVILS MARBLES

Žádný z kamenů se nepodaří rozviklat.

NÁRODNÍ PARK NANBUNG

V suché buši s písčnými dunami vyrůstá tisíce až 4 m vysoké sloupy a skály, které vypadají jako vykotlané zuby. Vápencové pahýly se nazývají PINNACLES.

NÁRODNÍ PARK KAKADU (obr. 3)

Jeden z přírodních divů Austrálie. Setkáte se zde s nejstarší žijící civilizací – Australci. Rozeklané rokle a vodopády ukrývají největší krokodýly, 280 druhů ptáků, 60 druhů savců, 10000 druhů hmyzu. Je to místo s největším výskytem bouří v Austrálii.

TRADICE, SVÁTKY:

VÁNOCE

V Austrálii jsou velmi teplé (30°C). Vánoční stromečky mají umělé nebo živé v květináči. Dárky nosí Otec Vánoc nebo Santa Claus v noci z 24. na 25. 12. Dárky dává do punčoch u krbu, nebo do povlaku na polštář, který je zavěšen na rohu postele.

Štědrovečerní večeře se odehrává doma, na terase, na zahradě či na pláži. Pijí se ovocné šťávy, australské pivo, australské víno. Podávají se obložené mísy, ovocné a zeleninové saláty, přeslazené dorty a zákusky. Nesmí chybět meloun. Z britských tradic to je krocan, kachna, kuře, těstoviny, švestkový pudink, koláč apod.

O Vánocích se navštěvují příbuzní, posílají se vánoční gratulace. Soutěží se, kdo jich bude mít nejvíce.

AUSTRALSKÉ VELIKONOCE

Velikonoční vajíčka nenosí velikonoční králíčky, protože králík je symbolem nejhoršího škůdce. Jeden Angličan v roce 1859 vypustil 24 králíků, aby měli osadníci snazší obživu. Králíci se přemnožili a zdevastovali australskou krajinu.

Velikonoční vajíčka tedy nosí bilbies nebo wombat. Lidé chodí do kostela a oslavují vzkříšení Ježíše Krista. Velikonoční pokrm – grilované jehněčí nebo klokaní maso, restovaná podzimní zelenina (brambory, mrkev, dýně), Hot Cross Buns – kynuté buchty se sušeným ovocem, nahoře bílý kříž z mouky a vody – symbol ukřížování Ježíše Krista (skoro jako mazanec).

Svátky:

- 26. ledna mají největší státní svátek, svátek založení Austrálie, svátek první invaze Britů na tento kontinent. V roce 1788 totiž zakotvily v tento den v Circular Bay (dnes u Sydney) první osídlovací lodě.
- ANZAC Day - 25. dubna. Původně byl tento den svátkem spojených vojenských sil Austrálie a Nového Zélandu, které tento den v roce 1915 přistály u turecké Galipole. Zde později utržily

nelítostnou porážku. Zemřeli zde desetitisíce Australanů. Později byl tento svátek rozšířen a jsou jím oslavováni všichni, kteří sloužili v australské armádě.

- Narozneniny královny - druhé pondělí v červnu. Tento svátek slaví stejně všechny svazové státy kromě Západní Austrálie. Ta tento den oslavuje své založení.

MĚSTA:

SYDNEY

OPERA – budova je postavena v místě, kde v roce 1788 přistála flotila 11 lodí. Stála 100 milionů dolarů, do koncertního sálu se vejde 2700 návštěvníků.

MOST HARBOUR BRIDGE – 50 m nad vodou, postaven 1932, 49 m široký, 503 dlouhý. Vede přes něj dvoukolejná železniční trať, silnice o 8 pruzích, stezka pro cyklisty, chodník pro pěší.

V Sydney najdete hned dvě České restaurace, které nabízejí vše od guláše, svíčkové přes pečenou kachnu až po české točené pivo.

MELBOURNE

2. největší město Austrálie, přístav. Založil jej trestanec John Batman.

ZAJÍMAVOSTI:

- Australané jako první přivedli na svět styl plavání kraul
- BUMERANG - znamená VRHACÍ KLACEK. Dříve sloužil k lovu zvířat, k boji, rozdělování ohně, k obřadům. Nyní – ke hře, k zahánění zvířat. Když ho hodíme, vrátí se zpět.
- TŘI ČASOVÁ PÁSMA - na území Austrálie je rozdílný čas – když je na západě 7 hodin, na východě je 10 hodin.

ČÍM SE LIŠÍME:

- V AUSTRÁLII JE VŠECHO ÚPLNĚ NAOPAK.
- ZÁMKY VE DVEŘÍCH SE OTVÍRAJÍ DOPRAVA (U NÁS DOLEVA).
- VRCHOLEM LÉTA JE LEDEN (U NÁS JE ZIMA).
- CHLADNÝ VÍTR FOUKÁ Z JIHU (U NÁS ZE SEVERU).
- LETNÍ ČAS SE POSOUVÁ O HODINU DOZADU (U NÁS DOPŘEDU).
- JEZDÍ SE A CHODÍ VLEVO (U NÁS VPRAVO).
- VÁNOCE SE SLAVÍ V LÉTĚ (U NÁS V ZIMĚ).
- VELIKONOCE SE SLAVÍ NA PODZIM (U NÁS NA JAŘE).

CO MÁME SPOLEČNÉHO:

- V Česku i v Austrálii žijí obyvatelé z mnoha koutů světa.
- V Česku i v Austrálii jíme jídla z různých koutů světa - pizzu, čínské nudle, všichni rádi grilujeme.
- V Česku i v Austrálii máme společné sportovní hry - podobné měli australští domorodci - keentan = basketbal, kokan = hokej, koolchee = bowling, purlja = fotbal.
- V Česku i v Austrálii se může pít alkohol od 18 let.
- V Česku i v Austrálii je zrušen trest smrti.
- V Česku i v Austrálii slavíme Vánoce, Velikonoce, Nový rok.
- V Česku i v Austrálii si děti hrají s hračkami.

RECEPT:

Dezert Pavlova

Suroviny: 4 bílky, hrnek mletého cukru, 1 ztužovač šlehačky, 1 lžička kukuřičného (bramborového) škrobu, trošku soli, lžička octu, 1 šlehačka, jahody.

V míse ušleháme bílky s cukrem do zhoustnutí. Přidáme ztužovač šlehačky, škrob, sůl, ocet. Zdobícím sáčkem tvoříme „hnízda“ s vyšším okrajem. Sušíme v troubě (horký vzduch, 100°C, 1 hodina). Ušleháme šlehačku, nakrájíme jahody na plátky. Na vychladlá „hnízda“ navrstvíme šlehačku, ozdobíme jahodami a podáváme.

POHÁDKA

Rozdělení rolí: Vypravěč, Klokanice, Klokánek, Vombat, Lovec

Klokanice - australská pohádka

Vypravěč: Jednou se bůh Bajami vydal na zem hledat hodná zvířata. Řekl si, že toho, kdo má nejlaskavější srdce, odmění. Proměnil se v ubohého vombata, jde a pláče. Přiběhla k němu klokanice s klokánkem.

Klokanice: Copak se ti stalo?

Vombat: Jsem starý, nemocný, nikdo o mne nestojí. Mám hlad a žízeň!

Klokanice: Neplač, budu tvou přítelkyní.

Vypravěč: Klokanice odvedla vombata k nejchutnější trávě a nejčistší vodě. Vtom se objevil lovec. Už zvedá bumerang! Klokanice chce odpoutat jeho pozornost od malého klokánka. Začala dělat hluk a skákala pryč. Lovec za ní. Klokanice se schovala do skály. Lovec ji nenašel, a tak šel hledat jinou kořist.

Klokanice: Kde je můj klokánek?

Vombat: Já vím, kde je. Dovedu tě k němu a postarám se o to, aby se ti už nikdy neztratil.

Vypravěč: Vombat zavedl klokanici ke klokánkovi. Poručil jí, aby si spletla proužky kůry eukalyptu k sobě a vytvořila vak, který si měla zavěsit kolem pasu. Klokanice učinila vše, co jí vombat řekl. Když si vak přivázala, proměnil ho vombat - bůh Bajami v klokání kůži a řekl:

Vombat: Tam budeš ode dneška nosit své dítě, už nikdy se ti neztratí. A za tvou laskavost budou odměněni i ostatní klokani.

Vypravěč: Pak vombat - bůh Bajami zmizel. A klokani od té doby o děti nemají strach. Nosi si je u sebe.

AUSTRALSKÝ SVAZ

BUMERANG
 Bumerang je dřevěná tyč s křivkou, která umožňuje vrhání a návrat. Používá se například při lovu a v bojích. V současnosti se používá jako sportovní předmět.

VÍTE ŽE?
 V AUSTRÁLII JE VEŠKERÝ SPÍNEK ANIMÁTE.
 • ŽENY VE ZEMĚI SE ŽIJÍ VYUŽÍ DEKORATIVNÍ MĚSÍČEKY.
 • VYCHLÁZENÍ VĚTVY JE LIDEM VĚTŠÍ ŽIVOT.
 • ŽENY VĚTVY VYUŽÍ V ŽIVOTĚ ŽE ŽIVOT.
 • ŽENY VĚTVY VYUŽÍ V ŽIVOTĚ ŽE ŽIVOT.
 • ŽENY VĚTVY VYUŽÍ V ŽIVOTĚ ŽE ŽIVOT.
 • ŽENY VĚTVY VYUŽÍ V ŽIVOTĚ ŽE ŽIVOT.

SVAZ

TRI ČAROVNÁ PÁSMÁ
 Na území Austrálie se nachází tři pásma - tropické, mírné a chladné.

politické Zřízení: konstituční monarchie (Královna Alžběta II.)

Původní obyvatelé: Australci

počet Obyvatel: 22 milionů

lavni Město: Canberra

Vakovk
 Vaky jsou kožní kapesníčky, které se používají například pro přenos vody.

ZVÍŘATA

AUSTRALSKÁ ZVÍŘATA
 Koala, kanguro, vombat, krokodýl, klován, kivi, opice, veverka, žilka, želva.

Státy: Jižní Austrálie, Nový Jižní Wales, Queensland, Západní Austrálie, Tasmánie, Victoria

řirodní zajímavosti:

NÁRODNÍ PARK NAMBING
 V tomto národním parku se nachází největší žilka na světě - Nambing.

VELKÁ ÚTESOVÁ BARIÉRA
 Je největší korálová útesová bariéra na světě. Rozloha je 2900 km².

Krokodýl se chytá obětí

POZOR NA ZVÍŘATA
 Při návštěvě přírody je třeba dávat pozor na zvířata.

EMU
 Patří mezi největší ptáky na světě. Délka těla je 230 cm.

DEVILS MARBLES
 Jsou to kameny, které se pohybují samy.

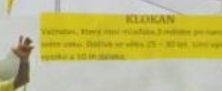
Střediska:

MELBOURNE
 Je největší město Austrálie. Nachází se v jihovýchodní části země.

NÁRODNÍ PARK KAKADU
 Je největší národním parkem v Austrálii. Nachází se v severovýchodní části země.

KLOKAN
 Je největší žijící vombat. Délka těla je 230 cm.

KOALA
 Je největší žijící vombat. Délka těla je 230 cm.

KIVI - KIVI
 Je největší žijící vombat. Délka těla je 230 cm.

OPERA
 Je největší žijící vombat. Délka těla je 230 cm.

tradice:

CO MÁME SPOLEČNÉHO?
 • v Česku a v Austrálii se používá bumerang.
 • v Česku a v Austrálii se používá vaky.
 • v Česku a v Austrálii se používá kivi.
 • v Česku a v Austrálii se používá klován.
 • v Česku a v Austrálii se používá kanguro.
 • v Česku a v Austrálii se používá vombat.

AUSTRALSKÉ VELIKONOČE

Bilbies NOT bunnies
 Bilby je malé zvíře, které se používá například pro přenos vody.

VÁNOC

VÁNOC
 Vánoce se slaví v Austrálii například s veverkami.

Zdroje:

- Blažková, B. a kol.: Problémové situace v kolektivu. Edice Dobrá škola, Nakl. Dr. Josef Raabe, Praha.
- Bureš, J. a kol.: Ekologická výchova v mateřských a základních školách. Ekocentrum Paleta, Pardubice 2004.
- Cílková, E., Borešová, P.: Náměty pro multikulturní výchovu. Portál, Praha 2007.
- Hermochová, S.: Hry pro život 1. Portál, Praha 1994.
- Hruška, J.: Globální a environmentální výchova na pobytových akcích. Ekocentrum Paleta, Pardubice 2005.
- Kasíková, H.: Kooperativní učení, kooperativní škola. Portál, Praha 2010.
- Kol.: Doporučené očekávané výstupy. VUP, Praha 2011.
- Pike, G., Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu I. Portál, Praha 2009.
- Pike, G., Selby, D.: Cvičení a hry pro globální výchovu II. Portál, Praha 2009.
- Říčařová, A.: Multikulturní výchova. Edice Dobrá škola, Nakl. Dr. Josef Raabe, Praha.
- Šimanovský, Z., Šimanovská, B.: Hry pro rozvoj zdravé osobnosti. Portál, Praha 2010.